

Brassói Lapok

XL. évfolyam
193. szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi augusztus 26

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

A tekintély elve a kisebbségek ellen

Irta: Hegedüs Nándor

A tekintély-alapon való kormányzásból megint kapunk egy kis izelítőt mindazoknak a kisebbségi politikusoknak örömére, akik még ma is elszédülten utána gagyogják a külföldi diktatura-elmelkedők hóbortjait arról, hogy az államok vezetésében nem kritika és akadékoskodás kell, hanem tettek és erő. Még csak az kellett, hogy Hitler is legutóbbi hamburgi beszédében kivágja a rezet, mondván, hogy a világ nem kívánsi a bírálatokra, hanem csak a cselekedetekre. Mintha az emberi elme bírálata és kétkedései nélkül megszületett volna valaha is a kultúra és emberi méltóság tisztelete és az élet becsülése.

A tekintély elve most újabb diadalra indul, amikor reformálni akarja a nyugdíjtörvényt, amihez félve nyultak hozzá akkor, amikor a parlamentnek is szava lett volna és a kisebbségi képviselők, első sorban a magyarok, valamit mégis tehetek volna, hogy ne következzen be újabb katasztrófa a magyar családok bánatos otthonaiba. A nyugdíjtörvény reformjának tervezete már tavaly kész volt és ebben már meghúzódott két paragrafus, amiből kicsapott a veszedelem lángja. Az egyik az volt, hogy az Országos Nyugdíjpénztárnak joga van újból előszedni azokat a jogerős határozatokat, amelyek az esküt nem tett tisztviselők nyugdíját állapították meg. A másik pedig az volt, amelyik érvénytelennek nyilvánított minden eddigi intézkedést, ami az új reformban nem foglaltatik benne, már pedig hiányzott belőle például az 1929 évi törvény ama szakasza, amely a felekezeti tanítóknak és tanároknak is biztosított némi szerény nyugdíjat. Ha ezt a reformot a parlament égisze alatt tárgyalják, reményt táplálhattunk volna, hogy a kisebbségi képviselők kiharcolják ezeknek a fenyegető újításoknak a mellőzését. A parlamentáris rendszerből valami morzsát arathattunk volna, mert hiszen nagyon jól tudjuk mi, hogy a demokratikus rendszer sem fenéki tejfel s ebbe is be lehet bennünket fullasztani, de mindenesetre némi kilátás mindig kecsget, hogy nem minden úgy történik, a hogy azt nekünk szánuják. Most azonban, hogy a tekintély elve alapján a tisztviselő-apasztás törvénye általános felhatalmazást adott a kormánynak, hogy saját akaratából szabályozza az állami háztartás legfontosabb teendőit: azt csinálhatja a kormány, amit jónak lát, anélkül, hogy a kisebbségek előzetesen akár tudomást is szerezhetnének szándékairól. Ha most is egy felhivatalos közlemény el nem fecsegi, hogy az új nyugdíjreformot az esküt nem tett tisztviselők nyugdíjának megbolházására akarják felhasználni, megtörténhetett volna, hogy egy napon megjelenik a nyugdíjak módosításáról szóló rendelet törvény olyan intézkedésekkel, amelyek a magyar egzisztenciák új dandárjában vágnak rendet. Így legalább talán még lehetővé válik ehárítani, vagy enyhíteni a csapást, de semmiesetre sem abban a mértékben és azzal a hatályossággal, mintha a reformot a parlament előtt vitatnák meg.

Be kellene már végre látni, hogy ha mindenkinek áldás bugyogna is ki a tekintély-elvi kormányzásból, ahol van egy vezér és a többi milliók csak engedelmeskednek, akkor is nekünk, kisebbségeknek, minden erőnkkel harcolnunk

A Nemzeti Bank hozzálát a kisbankok csoportosításához

Felülvizsgálják a visszleszámitolási hitelt nem élvező pénzintézetek helyzetét is

Bukarest, augusztus 25.

Pénteken újból összeült a Nemzeti Bank keretében működő legfőbb pénzügyi tanács, hogy megszövegezze a banktörvény végrehajtási utasítását s megállapítsa a pénzpiac helyzetének rendezésére szolgáló intézkedéseket.

A pénzügyi főtanács eddig több mint 1100 vidéki bank helyzetét vizsgálta át. Megállapította, hogy

ezeknek a bankoknak csak igen csekély százaléka felel meg a törvény előírásainak.

Az is valószínűnek látszik, hogy a törvényben szereplő 5 év múlva sem lesznek olyan helyzetben, hogy önálló működést fejthessenek ki a megkívánt keretekben.

A pénzügyi főtanács éppen ezért a legközelebbi időn belül hozzálát a pénzpiac kapcsolatos időszerű kérdések rendezéséhez. Felhatalmazta a Nemzeti Bankot, hogy

a törvény értelmében vizsgálja felül azoknak a bankoknak a helyzetét is, a melyek a jegybanktól nem élveznek visszleszámitolási hitelt.

A Nemzeti Banknak minden törekvése

oda irányul, hogy tömörítse az önmagukban életképtelen bankokat. Ecélból figyelmztetést küldött a konverziós törvény előnyeit élvező bankoknak, hogy milyen körülmények között engedélyezheti működésük továbbfolytatását. Felhívta a figyelmüket arra, hogy október 7-ig eleget kell tenniük a törvény ezirányu rendelkezéseinek.

A kisbankok általában nincsenek ellene a tervezett bankcsoportosításoknak, mindössze azt kéri, hogy a jegybank nyújtson segédkezet az egyesületek végrehajtásához.

Sok fuza-vona után

Maniu mégis megjelent Szovátán

A Dunamedence érdekeihez alkalmazkodó kisantant-politikát javasol a nemzeti-parasztpárt külügyi előadója

Mit keres Erdélyben a bukaresti rendőrfőnök?

Bukarest, augusztus 25.

Maniu Gyula csütörtökön, a késő délutáni órákban gépkocsin Szovátára érkezett. A fürdőigazgatóság villájában szállt meg, ahol még az este folyamán felkeresték őt Szovátán tartózkodó bizalmasabb hívei: Boila Zakariás dr., Lázár Illés dr., Leucutia Aurél és Rachitanu volt képviselő, akikkel Maniu hosszas megbeszélést folytatott. Bukarestben erősen tartja magát a hír, hogy Maniu felkeresi Marossárpatakon a fia birtokán nyaraló Vajdát. A találkozást Popovici

Mihály közvettette és attól a nemzeti-parasztpártban döntő fordulatot várnak.

Popovici Mihály egyébként csütörtökön este Brassóba érkezett. Innen telefonon felhívta Maniut, akivel hosszasan tanácskozott. Brassóból Popovici is Szovátára ment.

A MINISZTERELNÖK CÉLZASAI A MANIU-BANKETTRE

Tatarescu tg.-jüni beszámolóját a fővárosi lapok — leszámítva az ostromállapot és a

cenzura fönttartásával kapcsolatban tett kijelentéseket — általában kedvezően fogadták. Igen jelentősnek tartják a miniszterelnöki nyilatkozatnak azt a részét, amelyben Tatarescu a kormány jövőbeni nagy feladatairól beszélt, bejelentve, hogy a párt csak akkor távozik az uralomról, ha programját maradék nélkül megvalósította. A „Koronát sem kimélt agitációk” emlegetésével Tatarescu nyilván Maniura célozt. Szósz szerint a következőket mondotta:

kell ellene, mert nekünk a diktatúra és tekintély-rendszerek csak romlást és végveszélyt fakaszthatnak. Ha rossz a helyzetünk a demokrácia alatt, hát százszor rosszabb a parancsuralom mellett. Különben is a demokrácia alatt is azáltal vált a sorsunk egyre sanyarubbá, hogy maga a demokratikus uralom is egyre vesztett igazi mivoltából és meggyöngyödött a diktatórikus áramlatok fergetege alatt. Kétségtelenül határozottan jobb volt a kisebbségek helyzete Romániában is, mielőtt a diktatúrával való kacérkodás a nacionalista irányzatnak szarvakat nem adott. A tekintély elve első sorban felénk mutatta meg az öklét világszerte. Ellenünk lehetett legkönyebben bebizonyítani, hogy a közvélemény és a kritika: hitványságok, akiket nem kell figyelembe venni. Ha meghúzzuk a kisebbségi grafikont a diktatúra Jugoszláviától Románián át Csehszlovákiáig, akkor látjuk, hogy mennél jobban sorvad a demokrácia vonala, annál biztosabban hanyatlak a kisebbségi élet szintje. És ez egészen természetes is, mert a demokrácia az ellenállás és a szabad harc eszközeit adja még a kisebbségek kezébe is és az elnyomással szemben való ellenszegülés, amit a francia forradalom kiáltványa az emberi jogok eltörölhetetlen kincsei közé soroz, aka-

dályozhatja meg, hogy az erősebb maga alá tiporja a gyengét. A leghalkabb törvényes ellenállás és harc még mindig többet ér, mint a fegyelem és tekintély mögé bujtatott néma és tehetetlen türes és meglapulás, amikor bűn még a zokogás is és hazaárulás még a passzív mozdatlanság is. Nem tulunk, ha azt állítjuk, hogy a kisebbségi boldogulás ellen alig lehet jobban vétkezni, mintha még mi is erősítünk azt a felfogást, hogy igenis tekintély kell ide, vezér, főnök, diktáló szemöldökrándulás, nem pedig alkotmányos és parlamenti szószátyárkodás. Mert a kisebbségek számára ez a szószátyárkodás az, ami a bányaléghen hörgő fűdönék egy csipetnyi friss levegő, a bekötött szemű embernek némi világosság és a betegnek a jog, hogy olykor felsirjon és elsíkoltsa magát.

Eleget ismételtük már, hogy nem tartjuk a parlamenti rendszert sem egyenértékűnek a jogtiszteltet uralmával és a népi akarat érvényesülésével. A kisebbségekre a parlamenti törvényhozás is reageget siralmat zudított már. De ha valamit enyhíteni lehetett a készülő útéseken, akkor az mégis ott vált lehetővé, ahol a kisebbségek választott tényezői, ugyahogy, próbálkozhattak szembeszállani a tulerő sárkányfuvásával. Az ember észre sem veszi a jót, csak a rosszat hir-

defi a maga jogos jajgatásával. Ma senki sem taksálja például semmire, hogy nincs benne a nemzeti munka védelméről szóló törvényben: az üzleti levelezést mindenki románul köteles végezni. De ha benne volna, éreznék ennek a rettenetes terhet. Ha ez a törvény nem a parlament útján születik meg, ahol a kisebbségi képviselők mégis meg tudták akadályozni ezt az abszurdumot, amihez a nacionalisták olyan szívósan szerettek volna ragaszkodni, hanem a tekintély elvénél fogva ezt is rendeleti uton dobták volna reánk, ma itt állanánk egy rendelkezéssel, aminek végrehajtása megalázást, költséget és a zaklatás panyváját csavarta volna a nyakunk köré.

Hogy a kisebbségnek nem kell a diktatura, azt eléggé illusztrálta a vasárnapi német népszavazás, amelyen a katolikusok, mint vallási kisebbség részben „nem”-mel szavaztak.

Jó volna már egy kicsit mérsékelni tehát nálunk is az extázist némely kisebbségi ajkakon a tekintély-uralom malasztja iránt. Addig hajtogatják ezt, egyelőre a saját balgaságukból, míg egyszer még el talál jönni az idő, amikor muszáj lesz cigánykerekre vetni a tekintély-uralom ünneplésére. Akkor majd a kisebbségi nyomorúság betetőzésének bűnéért nem fog felelni senki?

Tessék kíváncsi és ottlenni!

13. sz. SZELVÉNY a B. L. augusztusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab augusztusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 augusztus havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedéshatárok Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10). Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

— Kísérletekről tudunk, amelyek a kormány aláaknázására irányulnak és ezek a Trón lépésénél sem állanak meg. Bizonyos idő óta egyes felforgató körök híreket és legendákat — ilyen például a „tikos erők legendája” — dobznak forgalomba, hogy zavaros légkört teremtsenek a Korona körül. Ezek a támadások legszentebb érzületében sértik az országot, mert a mi államunk alapját a monarchikus eszme képezi.

— A monarchikus rend megrendülése az állam egységét veszélyeztetné s minden olyan támadás, mely közvetlen, vagy közvetett uton a Korona tekintélyét gyöngíteni igyekszik, egyben gyöngíti az állam tekintélyét is. Ezek alapvető igazságok, melyekre egyes szónokoknak bankettek megkezdése előtt gondolniuk kell.

— Felelősségteljes helyemről emlékeztetnem kell őket mindezekre, ugyanakkor figyelmeztetést is küldök feléjük: Mindazok, akik szavakkal, vagy magatartásukkal eközvetlenül légtérben igyekeznek teremteni a Korona körül, ezzel a tevékenységükkel cinkosai válnak hazánk ellenségeinek és következetesen a kormány megtorlása sem fog elmaradni.

A miniszterelnök íkjelentésére Maniu előreláthatólag a szovátai gyűlés alkalmával fog válaszolni.

GAFENCU KRITIKÁJA A KIS-ANTANT PASSZIV MAGATARTÁSÁRÓL

A nemzeti-parasztpárt tanulmányi Bizottságának csütörtöki ülésén Gafencu volt külügyi alminiszter betérjlesztette külpolitikai jelentését, melynek igen érdekes részletei vannak.

Besszarabia kérdését Gafencu végleg megoldottnak tekinti. Rámutat arra a jelentős szerepre, amit Lengyelország játszott Románia keleti határainak a kérdésében. Hitler uralomrajövele teljesen megváltoztatta az európai helyzetet. Új irányt adott Oroszország külpolitikájának, aminek a román-szovjet egyezmény megkötésével, Románia is hasznát látja. Lengyelország kiszabadult az orosz-német harapófogóból és 10 évre sikerült biztosítani helyzetét Németországgal szemben. Ugyanakkor azonban Németország ausztriai tervei felborították az olasz-német barátságot, Ausztria és Németország között pedig áthatolhatatlan falat emelt Dollfuss sirja.

Az olasz-német vetélkedés Bécsben és Budapesten szélsőséges megoldásokat sürget, akár Németország, akár Olaszország szándékainak értelmében.

Az azonos érdekű Lengyelország külpolitikája arra készíti Romániát, hogy közvetítő szerepet vállaljon Lengyelország és Franciaország között. Arra kell törekedni, hogy Oroszországgal való kapcsolataink semmiben se érintsék a román-lengyel szövetségi viszony erejét és jelentőségét.

A kisanant időt vesztett — szól a jelentés — amikor az omladozóban levő statusquo védelmére összpontosította minden figyelmét. Ha az események gyors iramban következnek, a kisanantnak csak szenvedőleges szerep juthat, hozzájárulhat egyik, vagy másik megoldáshoz, melyeknek mindegyike érdekeink ellen való.

Ha azonban még időt nyerünk, külpolitikánknek tényleges és szervező szerepet kell vállalnia a Dunamedencében. Elő kell készíteni a lelkeket az egyetlen megoldásra, amit a dunai államok gazdasági érdeke megkíván.

POLITIKA A JOGTUDOMÁNYBAN IS

Elsőnek adtuk hírt arról a dekrétumról, mely a nagyváradi jogakadémiát a kolozsvári egyetem jogi fakultásához csatolja. A Patria szerint az érdekeltek meghallgatása nélkül a jogakadémia tanárai

nak kívánságára történt ez az intézkedés, akik az egyetemi tanári címet szeretnék megkapni. A nemzeti-parasztpárt kolozsvári hivatalosa szerint az ügynek kirívó politikai háttere van: A jogi akadémia tanári kara ugyanis többségében liberális érzelmű és a kormány így akarja a kolozsvári egyetem választótestületének kormánypárti többségét biztosítani.

A lap a jogakadémia áthelyezését annál is inkább igazságtalannak tartja, hogy bár a kormány költségvetési okokra hivatkozik, az akadémia elhelyezésével egyáltalán nem csökken az egyetemek

büzsége. A jogakadémia minden tanárát meghagyják állásában, csak hogy ezután Kolozsváron fogják fizetni őket. Természetesen abban az esetben, — írja a lap —, ha a jogi fakultás elfogadja ezt a megoldást és Erdély közvéleménye nem fog tiltakozni ellene.

MARINESCU BUKARESTI RENDŐRFŐNÖK ERDÉLYBEN

Ugyancsak a Patria közli azt az érdekes hírt, hogy Marinescu Gábor bukaresti rendőrfőkapitány néhány nap óta Erdélyben tartózkodik, ahol több várost

meglátogatott.

— Milyen küldetése lehet Marinescu prefektus urnak? — kérdi a Patria. Az ő helye, úgy tudjuk, Bukarestben van és hatásköre megszűnik a főváros határainál. Szabadságon sincs, hogy azt higyük: Erdély iránt érzett szeretete ösztönözte erre az utra... A belügyminiszter okosan tenné, ha visszahívna.

Az Adeverul szerint Vajda lapjának közleménye nagy feltűnést keltett Maniu híveinek a körében, akik érdeklődéssel figyelik a rendőrfőkapitány erdélyi körutját.

Figyelmeztetés Japánnak

Felvonult a Csendes-óceánon az Egyesült Államok hadiflottája

Newyork, augusztus 26
A fenyegető távolkeleti helyzet miatt az Egyesült Államok hadihajóiraja kivonult a Csendes-óceánra.

A tengerészetiügyi minisztérium egyik

magasrangú képviselője a hadihajók kivonulásáról az alábbi nyilatkozatot adta:

— Az Egyesült Államok hadihajóiraja mindaddig a Csendes-óceánon marad, amíg a jelenlegi helyzet megnyugtatóan

meg nem változik.

Kijelentéséhez nem is fűzött kommentárt, de az USA kétségtelenül a japán mozgólódásra való tekintettel mozgósította hajóhadát.

Gyújtogatás gyanújával letartóztatták az aradi König és Lázár szállítócég két tisztviselőjét

Arad, augusztus 25

Beszámoltunk arról a tüzről, amely a König és Lázár szállító cég raktárában pusztított csütörtök éjszaka. A tüz okának megállapítására megindították a vizsgálatot, amely meglepő állomáshoz érkezett.

A vizsgálóbíró csütörtökön a késő esti órákba nyúló kihallgatás után

letartóztatási végzést adott ki a cég két tisztviselője: Lázár Nándor, Lázár

Sámuelnek, a cég beltagjának öccsére és Révész Jenő ellen.

A vádtanács is foglalkozott már ügyükkel és megerősítette a letartóztatást.

A vizsgálóbíró szerint gyújtogatás történt, mégpedig bosszúból.

A letartóztatás nagy meglepetést keltett. Maga a cég is lehetetlennek tartja, hogy két tisztviselője követte volna el a gyújtogatást. Védelmükről is a cég gondoskodott.

Rendi alkotmány Bulgáriában

Szófia, augusztus 25

Georgieff miniszterelnök bejelentette, hogy Bulgária olasz és osztrák mintára alkotmányát rövidesen rendi alpra helyezi.

Ezzel egyidejűleg Bulgáriában bevezetik az állami egyedáruságot, többek között a dohányra, alkoholra és a petroleumra. Bulgáriában ugyanis még a dohány sem volt eddig állami monopoli-cikk.

Két filléres gyors jön Erdélybe

Budapest, augusztus 25

Az Esti Karir jelentése szerint a román kormány engedélyt adott arra, hogy a lap és az Ibusz utazási vállalat két kirándulónata bejöhessen Romániába.

A kirándulónatok, amelyek végállomása Nagyvárad és Kolozsvár, szeptember elsején érkeznek meg és nyolcadikán indulnak vissza.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy béműködésük rendben legyen, ami leggyorsabban a régóta közismert természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

Ragyogó napsütésben — izgalom

Megkezdődtek a brassói
lovasversenyek

Brassó, augusztus 25.

Több száz ember figyel meredten a pályára:

— Most!

A ló gyönyörű ívben felpattan a levegőbe... a lovas végignyul az állat megfeszült nyaka fölött... pár idegfeszítő pillanat... uszik a levegőben az akadály felett — átugrott!

— Ah... — közsóhaj ez.

Mert a brassói lovasversenyen a néző együtt „izgul” a lovassal. Mintha akaratát akarná közvetíteni a lovashoz. Hogy sikerüljön az ugrás.

Nagy taps.

A pályán éppen remek fehér arabs ló száguld. Pompásan veszi az akadályokat. Hibapont nélkül végzett lovasa!

A pálya a ragyogó napsütésben — elragadó kép. És a rendezés pontos. Mindenki zökkenő nélkül megtalálja helyét.

Izgalom remeg végig a nézőtér tömött sorain. Hölgyek sikoltanak fel:

— Jaj, szegény!

Bukott a ló és lovasa messze repül. Szerencsére nincs baj. Nevetve ugrik talpra a fiatal hadnagy.

A háromnapos lovasversenyek első napja nagyszerűen indult pénteken.

A kijáratnál beszélgetnek:

— Ha így indul, mi lesz még holnap?

Még nagyobb izgalom. A nehéz számok még csak ezután jönnek!

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZ, BRASSÓ

AJÁNlja:

legújabb és legdivatosabb
ősz és téli

ÖLTÖNY-, FELÖLTŐ- ÉS KABÁTSZÖVETEK

a legjobb minőségben,
a legolcsóbb árakban!

KÜLÖNLEGESSÉGÜNK:
100%-osan angol fonalból, angol
módszer szerint készült Kamm-
garaszövetek, egyévi jótállással

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZ,
BRASSÓ, Lensor 22

ASZTALOS SÁNDOR:

Szendrei ismét győzött

Négyen valának s mind ígértek valamit: Róna Dezső, Fekete Mihály, Ihász Aladár, Betegh Bébi. Ott vala az ötödik is, Szendrei Mihály, de ő nem ígért. Gyermeki ártatlansággal pislogott szemüvege mögül, karját kitárta és hangja egy vértanu megadásával zokogott, amikor kijelentette: nem ígértem, hogy fizelem azokat, akik majdan keresztrefeszítik színpadomon az összes prózáirokat és bemutatójuk az összes operettek paródiáját! Nem ígértem semmit, de ezt legalább megtartom, — mintahogy megtartottam eddig is mindent, ami kezem ügyébe került. Mire való az ígért, Nagyságos Városi Tanács? Ígért a multani!

A Nagyságos Városi Tanács arca feldehült eme szavakra és pallon peregette Mihály meghatottan remegő csikkerét, mondván: Te vagy az én szerelhetes fiám, kiből nekem kedvem telik és Tiéd a színház, valamint a Hozzád szerződő rabszolgák hada.

Mert mi történhetik, gyermekem? Az a Róna is tönkretelheti a színházat, a Fekete, az Ihász, sőt a Bébi is tönkretelheti. Ez azonban nem biztos. Nem olyan időköt élünk, hogy az ember bizonytalanra menjen egy ilyen kisebbségi színházzal. Te azonban, lelkem gyermeke, Szendrei Mihály, egész bizonyosan tönkreteszed úgy, hogy jövőre irmag sem marad lábadd nyomán.

Legyen hát a tiéd!

Igy szólt Arad város nemes tanácsa, miközben a Szendrei kegyelméből félig áhenhalt színészek kórusa a polgai pontaték dalát intónálta — „Jaj minékünk! Jaj minékünk!” — kereste meg, hol legmélyebb a Maros.

Csak a Dácia főpincérének volt számukra egy lemondó gesztusa...

A tájékozatlanok egy kicsit szentségtörésnek is minősíthetik ezt a hangot a romániai magyar kisebbség egyik legfontosabb színpadja: a magyar színházzal kapcsolatban, holott nem ez a szándék. Komolyan hiszek a színházi kultúra erejében. Világszemléleti és nemzeti fórumnak palom, ahonnan igen meggyőzően lehet, mulattatás öve alatt is, az emberi lélek mélyebb rétegéig nyulni. Hogy ez mennyire nem frázis, mindenki tudja, aki kisebbségi múltjában ül egy színház nézőterén és — nem tudja, meddig ülhet.

Hogyne tudná tehát az, akinek a priori kötelessége magasabb szempontból nézni a kérdést. Szó sincs tehát cinizmusról.

De lehet itt még komolyan beszélni színházról, ha megtörténhetett az, hogy öt pályázó közül megint Szendrei Mihály kezd el az aradi magyar színházi idejéről?

A magyar színészet általában eléggé lezuillott Erdélyben. A többi színigazgató sem angyal, de amit ezen a téren Szendrei művelt, az a kulturális lezuillásnak és az üzleti megbízhatatlanságnak magas iskolája. Évek óta nem emlékszem egyetlen szezonjára sem, amely öt hónapnál tovább tartott volna és botrányok nélkül fejeződött volna be.

Ezt állandóan hangoztattam, tavaly is — megírtam: nem szabad engedni urrá lenni ezt a tempót a kisebbségi színházak életében, mert ez a sokszoros botrány, éhező színészek, rövidesen fegyver lehet a kisebbségi színészet ellen. Végül színész-küldöttség keresett fel: Szendrei ígéretet tett, hogy rendszeresen vezeti a színházat, fizeti a színészeket. Ne támadjam tovább, mert nekik ártok. Nem támadtam. Három hét múlva az az elsőrangú tagja Szendrei társulatának, aki a színészek nevében beszélt, bocsánatot kért az intervencióért és nemsokára rá — az idején kellős közepén — nem volt magyar színháza Aradnak.

A kép azonban megközelítően sem teljes így és csak cikksorozatokban lehetne minderről beszámolni.

Ha érdemes volna.

De nem érdemes, mert éppen elég, ami már eddig nyilvánosságra került.

Tehetetlenül tudomásul kell venni, mint egy elemi csapást, hogy megint Szendreit állították az aradi magyar színház élére. Reználtan elképzelni, hogy még egy ilyen győzelem... sőt minék még egy ilyen győzelem? Ennek az utolsóknak a nyomán is nyugodtan lehet már faragni az aradi magyar színjátszás fejfáját.

Schuschnigg megszökött az újságírók elől

Az osztrák kancellár állítólag Barthouval folytat tanácskozásokat

Prága, augusztus 25

A cseh sajtó erősen idegeskedik Schuschnigg osztrák kancellár útja miatt, mert attól tart, hogy Schuschnigg, minden cáfolat ellenére, találkozott Zita volt császárnéval.

A Lidove Noviny rámutat arra, hogy bár Schuschnigg kancellár és Subich olasz külügyi államtitkár kijelentette, hogy a restauráció nem időszerű, mégis számolni lehet az előkészítő munkálatok bevezetésével.

A lap szerint Csehszlovákia elvben hajlandó csatlakozni a római egyezményhez annál is inkább, mert a cseh államférfiak évek óta hangoztatják, hogy Olaszországnak és a kisantantnak együtt kell működnie Ausztria függetlensége érdekében.

SCHUSCHNIGG „ELTÜNT”

Páris, augusztus 25.

A Paris Soir jelentése szerint Schuschnigg kancellár reggel autón utra kelt Antibes felé.

Utközben, az újságírók figyelmét kijátszva, átszállt egy másik kocsira és ismeretlen helyre távozott.

Schuschnigg „szökése” az újságírók elől nagy feltűnést keltett és

azt hiszik, hogy Barthouval találkozik.

Az osztrák sajtó is csak találgatja Schuschnigg kancellár útjának célját, de bizonyosra veszik, hogy rövidesen találkozik a francia külügyminiszterrel.

Gömbös magyar miniszterelnök újra házasságot kötött elvált feleségével

Budapest, augusztus 25.

Gömbös Gyula miniszterelnök csütörtökön délután Nagytétényben házasságot kötött első feleségével, akitől már régebben elvált. A polgári házasságkötést Marastoni nagytétényi főjegyző, az egyházi esketést pedig Raffay Sándor református püspök végezte. A házasságkötés tanúi Darányi Kálmán miniszterelnökségi

államtitkár és Sztranyavszky Sándor képviselő, az egységespárt elnöke, voltak.

A magyar miniszterelnök második felesége néhány hónappal ezelőtt halt meg. Első feleségétől viszont, akivel most ismét megesküdött, három gyermeke van, egy 18 éves, meg egy 15 éves fiú és egy 16 éves lány.

Megszűnik a német rohamosztagok katonai jellege

Berlin, augusztus 25

Hitler birodalmi vezér utóbbi beszédeiben állandóan hangsúlyozta, hogy a birodalomban csak egyetlen katonai alakulat állhat fenn és ez a Reichswehr.

A napokban ezt törvényesen is leszögezik, amennyiben Hitler rendeletet bocsát ki, amellyel

végleg megszünteti a rohamosztagok katonai jellegét.

Ezzel a rendelettel, mint fegyveres alakulat teljesen eltűnnek a rohamosztagok és csak mint a nemzetiszocializmus „szellemi” hadserege működnek a még fennmaradó rohamosztagos csapattek.

Millió betörés Brassóban

Rejtélyes módon károsították a Svenska svéd utépítővállalat két páncélszekrényét

Brassó, augusztus 25.

Vakmerő betörést hajtottak végre ismeretlen tettesek péntekre virradó éjszaka a Svenska svéd utépítő-társaság brassói irodahelyiségében. A társaság irodahelyisége a Mihály nagyujda-utcában, az Elite-kávéház felett van. Miután a kávéházból a késő éjszakai órákban eltávoztak a vendégek, a betörők behatoltak az irodahelyiségbe, ahol feltörték a kasszákat.

A Svenska irodájában három páncélpénztár van elhelyezve. A főkasszában több száz ezer lej készpénz volt, amit magukhoz vettek a betörők. A főkasszától jobbra egy kisebb páncélszekrény áll, ezt szintén felnyitották. A szekrényben 700 darab borítékban 500—1000 lejes tételek voltak előkészítve a munkások heti bérének kiegyenlítésére, továbbá egy táskában több ezer lej kivevő aprópénz állott.

A kassza egész tartalmát magukkal vitték a betörők.

Az összszámköny több mint 1 millió lejt tesz ki.

A mellékassza kulcsa egyik tisztviselőnél állott. A tisztviselő reggel, amikor felment az irodába, megdöbbenve látta, hogy a kezelése alatt álló páncélszekrény nyitva van és egész tartalma hiányzik. Azonnal értesítette a rendőrséget.

A főkassza három kulcsát három magasrangú tisztviselő őrzi magánál, ezeket viszont semmi szín alatt nem lehet a lopással gyanúsítani.

Kihallgatták a Svenska-vállalat összes brassói tisztviselőit, de a jelek szerint a betörést a vállalat kötelein kívül álló egyének követték el. A rejtélyes ügyben a rendőrhatalóságok széleskörű nyomozást folytatnak.

Szeptember elsején román repülőjáratot állítanak be Bukarest és Kolozsvár között

A cseh társaságnak augusztus 31-én lejár a szerződése — Nagyváradon át Szatmárig hosszabbítják meg a repülőjárat utvonalt

Bukarest, augusztus 25.

A csehszlovák repülőjárat, amely régebben Prága és Ungvár között bonyolította le a forgalmat, — mint ismeretes, — néhány hónappal ezelőtt engedélyt kapott a román kormánytól arra, hogy utvonalt Kolozsváron keresztül Bukarestig meghosszabbíthassa. A cseh társaságnak, amely ma Bukarestig közlekedik egy nyolcvételes gépével, augusztus 31-én

lejár a koncessziója és amint hírlik, azt nem is fogják meghosszabbítani. A járatot a polgári repülő-társaság (Aviația Civilă) fogja ellátni egy 1600 lóerős 3 motoros géppel, amely 24 személy szállítására alkalmas. A román gyártmányú gépnek már készül is a berendezése Bukarestben.

A szeptember elsejei változással kapcsolatban az Irimescu alminiszter vezeti.

— Akinek gyakran fáj a gyomra, bélmozgása renyhe. mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok tanúsítják, hogy a Ferenc József víz biztos és kellemes hatása következtében — kiváltképp ülőfoglalkozásnál — állandó használatra rendkívül alkalmas.

se alatt álló polgári repülő-társaság úgy tervezi, hogy a Bukarest kolozsvári utvonalt meghosszabbítja a cseh határig, illetve egyelőre csak Szatmárig. A terv szerint a román repülőgép minden nap reggel indulna Szatmárról és Nagyváradon is leszállana, hogy azután Kolozsváron át délelőtt 10 órakor Bukarestbe érkezzen. Visszafelé a repülőjárat délután indulna Bukarestből és ugyancsak Kolozsvár, valamint Nagyvárad érintésével este érkezne meg Szatmárra. További terv az, hogy ehhez a főutvonallhoz bekapcsolják Aradot és Temesvárt is, ahova egy később megállapítható helyről valószínűleg Szamosfalváról külön repterőjárat bonyolítaná le a forgalmat.

Kiegyenlítőhivatalt állított fel a román-német kereskedelmi kamara

Bukarest, augusztus 25.

A román-német kereskedelmi kamara kiegyenlítő hivatalt állított fel a román-német árucseréket megkönnyítésére. A hivatal felállításával a kamara lehetővé kívánja tenni, hogy román árut Németországba, valamint német exportot Romániába devizák igénybevétele nélkül eszközölhessenek. A kiegyenlítőhivatal az érdekelt román és német exportörökkel való együttműködés alapján kívánja a román-német árucserét fokozását elősegíteni.

Gyorsan és biztosan

hat a Togal-tabletta minden Műlése megbetegedés Idegfájdalom, Spanyolnátha és mindennemű Rheumatikus betegség esetén.

Togal oldja a húgysavat és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52 — vagy Lei 130 — B. ztos hatású csakis a

Togal

Svájci készítmény!

Nagy talpfaárlejtés lesz augusztus 28-án a vasútnál

A posta 53700 tölgyfapóznát akar
vásárolni

Bukarest, augusztus 25.

Az árvek és egyéb előre nem látott pusztítások következtében a CFR-nél sürgős munka állott elő, a megrongált utvonalak rendbehozatalára. Ennek következtében a vasut gazdasági hivatala több árlejtést írt ki különféle faanyagok és talpfa szállítására. Az első árlejtést a napokban tartották meg, rövid lejáratral, 3050 darab elsőosztályú tölgyfapóznára. Az árlejtésen mindössze öt cég vett részt, amely a kiírt mennyiségre majdnem ötszörös mennyiséget ajánlott fel. A legolcsóbb ajánlatot Solomovici Áron regáti fatermelő adta be, aki 133 lej kéri a talpfa darabjait Chitila állomáson. A többi ajánlattevő cég a következő volt: Stejarul S. A. Kolozsvár 143 lej, Nagynyíres állomásról, Stefag S. A. Kolozsvár 150 lej, Bánffyhyrad állomásról, Lázár Lajos nagysomkúti termelő 117 lej a szebenmegyei Ioannes állomásról. Mindezek a cégek a teljes

mennyiségre tettek ajánlatot. Ezzel szemben a nagyváradi La Roche és Darvas cég csak 2000 darab talpfa adott be ajánlatot, még pedig 1000 darabra 128 lejért, Belényes állomásról és ugyancsak ezer darabra 138 lejért, Telegd állomásról.

Augusztus 28-án újabb árlejtés lesz Bukarestben 78.500 darab normál tölgyfapóznára, amelyet husz napon belül kell átadni, főképpen erdélyi állomásokon.

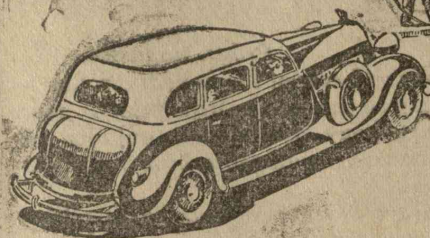
Nagyszabású árlejtést írt ki szeptember 28-ra a postavezérgazgatóság is. Az árlejtésen a következő tételek szállítására kell ajánlatot beadni: 1000 darab 8 méteres tölgyfapóznára, Gyergyószentmiklós környéki állomásokról, 10.000 darab póznára Nagyvárad vidékéről, 8 ezer darab póznára Kolozsvár vidékéről, 3000 darab póznára Temesvár vidékéről, és 31.700 póznára moldovai, bukovinai és besszarabiai állomásokról. Átadási határidő 60 nap.

Automobilisti,

Acesta este noul tip de stațiune, pe care DISTRIBUTIA vi-l pune la dispoziție în București și întreaga țară și care vă servesc ULEIURI SUPERIOARE precum și renumita

BENZINA AUTO „DISTRIBUTIA”

Apă și aer gratuit.

BENZINA AUTO pretul este de calitate uniformă
BENZINA AUTO neamestecat cu petrol
BENZINA AUTO în culoarea ei naturală, având puritatea 100%, fără absolut nici un adaos de substanțe străine, cari ar putea vătăma motorul.

DISTRIBUTIA

Benzina-auto „DISTRIBUTIA”

inseamnă:

SIGURANȚA

CONFORT

VITEZA

ECONOMIE.

Tomcsa Sándor:

KÜLÖNÖS RIPORTOK

II.

Az apa és két gyermeke

AZ APA

Az apa eredete elvész az idők ködében... Később itt is, ott is felbukkan, nehézkes, darabos, színe olyan, mint a beleket hasogató remüllet: piszkos-szürke.

Igénytelen, közönséges; egyénisége könnyen befolyásolható, annyira, hogy egy gyerek is az ujja köré csavarhatja.

Akarata nincs, ellenállóképessége alig valami, kiterjedt és előkelő rokonsága szégyelli és a legalantasabb munkát végezteti vele.

Aki a közelében él, azt lassu, kínos halállal öli meg. Ráterdepl a mellre és úgy szívja ki az erőt. Lehelle a szétrohasztja a csontokat. Sunyi. Alázatos. Titoktartó. Légmentes.

Igy hívják:
Olom.

Két gyermeke van.

AZ IDŐSEBB GYEREK

Idestova jó párszáz éves, de egyre fűgőbb lesz.

Születésekor esetlen volt és lomha, bár természetesen lobbánkony, sőt robbánkony. A legkisebb érintésre nagy zajt csap, de az már rég volt, amikor még jelentőségét kékes-sárga füsttel emelte. Idővel rájött, hogy nem a füst a lényege és ezt a szokását el is hagyta és minden erejét hatásában összpontosította.

Kegyetlen és céltudatos. Nem ismer irgalmat, dühében még a falnak is neki megy, nem válogat, buta.

Mindegy neki: nemes vad, daloló madár, fenéges férfi, szelid nő, ártatlan gyermek. Végig csap nekik.

Célja, lényege, értelme, eleme: a vér, a könny, a bánat, a fájdalom, a halál.

Hideg, gögös, érzéketlen. Olcsó. Eszköz. Aki vele él, általa vesz el.

Akár ember, akár rendszer.

Hatásköre egyre bővül, jelentősége emelkedik. Lelke nincs, hát elveszi mástól. Kis lyukat fur a testen s bár gögje a távozó lélek előtt megtörik és ő porba hull, de konok.

Semmi sem szent előtte: leteríti a papot az oltárnál, szűlt a bölcsőnél, orvost a beteg felett, szomszédot a forrás előtt, tudóst a könyvek között, művészt rajongásában, szűzet az első áldozás után, gyermeket, mikor először bámul rá a világ csodáira.

Nem ismer multat, érdemeket, erényt kötelességet, terveket, nagyságot, álmot, mesét, virágot.

Csak vért.
Csak fájdalmat.
Csak halált.
Egyeduralkodó.
Igy hívják:
Fegyvergolyó.

Ipari és kereskedelmi

vállalatok bukaresti vonatkozású ügyeinek gyors és eredményes intézését elvállalja abszolút elsőrangú összeköttetésekkel rendelkező kereskedelmi iroda. Garanciaképes Megkeresések Szabó, București, Str. Regala II. bis küldendők.

A FIATALABB GYEREK

A középkor misztikus, sejtelmes világában, született. Első perceiben már a Szellem és a Hit virrasztottak felette.

Mikor észlelni tudott, bátyja már vadul és hetykén járta a haláltáncot.

Ő megdöbben és gondolkodott:

A Nap világítson és melegítsen, a Tenger ringjon, vagy bóbolygjon, a Hegyek feszüljenek az égnek, az Öröm daloljon, az Ember éljen.

Mert így akarja az Isten.

Az Isten a szellem és az Isten a hit. Az Isten teremtette az embert, az ember teremtette őt.

De hmi: a bátyját is, a gonosz, vérengző, esztelen bátyját is.

Talán ő jóvá tudná tenni azt, amiben az ember hibázott.

És ennek él.

Mindentűt a bátyja nyomában van és előbe akar feszülni. A bátyja durva és félreléki.

A szemébe kacag.

Gyávának szítja.

Leköpi.

De ő hisz és sérthetetlen, mert ő a szel-

lem.

Ő a remegők menekvése, a hit vigasza, a mese feledtető mosolya.

Megeskolja azt a kis lyukat, amit a bátyja ütött és a távozó lelket az örökkévalósággal biztatja.

Minden érték előtte: a munka, a verejték, a bojtortán, a kenyér, az egér, a szentjánosbogárka, a hiéna, a poloska, igen, minden, csak egyet gyűlöl: a bátyját.

A hiéna aljas, nem tehet róla. A poloska undorító, nem tehet róla.

Na és a bátyja?

Talán örült. Mindenesetre beszél vele.

Ő beszél vele.

Ő, aki a szellem és a hit.

Ő.

A fiatalabb gyerek.

Akit így hívnak:

A betű.

A KÉT GYEREK

— Apám, — mondta — elmegyek és boszorkányok bátyámmal.

Apja bután és közönyösen bámult rá.

És a Betű elindult, hogy felkeresse bátyját,

Még egy válfaja a szélhámoskodásnak

Gáztámadás — a községi előljárók zsebei ellen

Marosmegyében még nem volt „gázpróba”,
de áldozatok mégis bőven vannak

Marosvásárhely, augusztus 25.

Hetek óta napirenden vannak Erdélyben a „próbagáztámadások”. Majdnem minden városban szemléltető formában mutatják be a jövő háború gáztámadásait és a tragikomikus műsorban, mint ahogy arról az egyes jelentések beszámoltak, bemeszelt egyének, „próbahullák” és felgyújtásra várakozó fabódék szerepeltek.

A kellékeket, amelyek a gáztámadáshoz szükségesek, már Marosvásárhelyen is beszerezték. A város több ezer főnyi munkanélküli-táborából szívesen és csoportosan jelentkeztek a „hullajelöltek”. Nehéz volt választani közülük, mert mindegyik külseje-életükén érzékeltette azt a szerepet, amelyet játszanak kell...

A városháza mögött erre a célra külön felépített fabódé is hiába várta női módra való felgyújtását. A marosvásárhelyi gázpróba ismeretlen okokból elmaradt...

Ezt a tényt neszelték meg — ugylát-szik — Bukarestben és, hogy Marosvásárhely ne maradjon ki az erdélyi váro-

sok szomorú sorozatából, furcsa módon oktatták ki Marosmegye lakosságát a gáz mibenlétére.

Pár nappal ezelőtt jólöltözött, aktatás-kás ur jelentkezett. Gépkocsin érkezett a nagyobb járásszékhelyekre, ahova rövid pár óra alatt összegyűjtötte a járás hatáskörébe tartozó kisközségek előljáróit, bíráit, jegyzőit, de főleg pénztárosait.

Ezután megkezdődött a szabadelőadás.

A bukaresti ur, akinek aktatás-kájából egy gázmásk került elő, szemléltető előadást tartott a gáz mibenlétéről, majd egy gázbombát is elszűtt a községi előljáróságok szobáiban, hogy a hatás minél nagyobb legyen.

Amikor már megfelelő bűz volt a szobában és a bukaresti ur a gázmásk mögül figyelhetette a megijedt falusiak arcát, akkor kinyitatta az ablakokat és az autó mélyéből egész halom román röpiratot szedett elő, amelyek a gáztámadásokról értekeztek.

— Öt lej egy-egy röpirat ára, — jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon a bukaresti ur — és ilyen potom

áron megtanulhatja mindenki, hogyan kell a gáztámadások ellen védekezni.

— Vegyék tehát! — hangzott el a barátságos felhívás.

Az összegyűlt falusiak szomorúan nyultak zsebeikbe, azonban csak egy-egy nélt került elő a szükséges összeg, úgyhogy a bukaresti urnak, akinek valószínűleg szívén fektett a nép „kioktatása”, erősebb eszközökhöz kellett folyamodnia.

Most már nem tudni, milyen címen — hivatalos formában szűlt reá az egyes falvak előljáróira és azokkal ezer-ezer lejelet szavaztatott meg a „gáztámadás” elhárítására, amely összegeket az egyes községek pénztárosaival is fizetett.

Ezután, mint aki jól végezte dolgát, bucuzott és elpárolgott a községből a bukaresti ur, aki ezekben a községekben hőven és szakszerűen helyettesítette a próba-„gáztámadás”-t.

Gázmáskot is használt, gázbombát is elszűtt és próbahullák is voltak...

A marosmenti községek pénztárosai elsősorban és rajtuk keresztül közvetve a lakosság...

Az illetékesek figyelmébe ajánljuk a bukaresti „gázinspektor” ur látogatásait, amelyek most a hetedik csapást jelentik a marosmegyei községekre...

Benczel Béla

Bukaresti megbízásokat

elvállal elsőrangú összeköttetésekkel rendelkező komoly kereskedelmi iroda. Garanciaképes. Megkeresések Szabó, București Str. Regala II. bis küldendők.

HIREK

Jamamoto ellentengernagy, Japán teljhatalmu megbízottja a nagyhatalmak októberben tartandó flottacértekezletén.

— Vörheny-járvány Csikmadéfalván. Csikszederéről jelentik: Csikmadéfalván veszedelmes vörheny-járvány lépett fel. Több súlyos esetről érkezett jelentés az egészségügyi hatóságokhoz. A nagyméretűnek induló járvány megfékezésére minden lehetőséget követnek az egészségügyi közegek.

— Szamosmegye új költségvetése. Dési tudósítónk jelenti: Szamosmegye interimár bizottsága elkészítette az új költségvetését, amit kevés javítással a minisztérium is jóváhagyott. Az új költségvetés számol a súlyos anyagi helyzettel és nem méretezi túl az egyes tételeket. Hídépítésekre, utjavításokra, falufelújításokra, munkálatokra, egészségügyi terveknek van fektetve a főszűl. Sajnos, kulturális alapokra nem igen lehetett tartalékolni a megcsappant bevételi források miatt. Szamosmegye új költségvetése egy igen szegény, sőt koldusszegény megye mai arcát mutatja.

— Kihantolták, mert bűncselekményt sejtettek. Csikszederéről jelentik: Megírta, hogy Holló Lajos csiktaplocai okleveles tanítót egy súlyosan megterhelt szekér rudja halálra sebezte és a hatóságok engedélye alapján annak rendje és módja szerint el is földelték. Temetés után, minden bizonnyal följelentés alapján, az ügyészség kihantolási és boncolási rendelkezést adott ki. A hatósági orvos végrehajtotta a rendelkezést s így másodszor is megállapították, hogy bűncselekmény nem forog fenn. A szekérrud áldozata lett a fiatal férfi.

— Rosszul kézbesít a dési posta. Tudósítónk írja: A posta feladata az, hogy a küldeményeket pontosan a feltüntetett címre kézbesítse ki. Désen ez a szabály nem áll fenn. A postások egyenlő könnyedséggel kedvéért hozzátartozókat, rokonokat adják át sokszor a postai küldeményeket: „legyen jó átnadni”. Így persze az a kellemetlenség és a kár. Ezt a tulságos, az vidéki ízi kézbesítést sürgősen meg kell szüntetni! A postás szigorúan a megadott címre kézbesít. Ez igazán elemi kíváncsi az iránytalanul magas portó ellenében. — Itt ír meg azt is, hogy a megye különböző pontjain lakó közönség viszont arra panaszkodik, hogy a hírlapokat igen nagy késéssel, vagy egyáltalán nem kapja kézhez.

— Nyomorában öngyilkos lett egy margittai iparos. Tudósítónk jelenti: Papp Albert köztisztviselőt álló 65 éves margittai iparos a minap házában padlásán felakasztotta magát s mire a keresésére indult családtagok rátaláltak, már halott volt. A valamikor jobb napokat látott iparos az utóbbi időben sokat nélkülözött, családjával sem élt jól s előlötti elkésztésében határozta el magát végtelen redésnek elkövetésére. Érdekes, hogy Papp Albert harminckét évvel ezelőtt ugyanazon a napon, melyen most felakasztotta magát, egyizben már megkísérelte az öngyilkosságot, akkor azonban nem sikerült. A köztisztviselőt álló iparost az egész város osztatlan részvételével temették el.

— Nem engedelmessékedt a szabadságos cigány katonára és ezért kapott golyót a lábába. Csikszederéről jelentik: Megírta, hogy Csikszentlélek-Fitod mellett fegyvergolyó-okozta súlyos lábsebbel találta Gábor Miklós csikszentdomokosi illetőségű cigányt. Az ügyben bevezetett vizsgálat során kiderült, hogy Gábor több társával tilosban legeltetett. A kaszálók tulajdonosai felszólítására sem voltak hajlandók lovaikat tovább hajtani, sőt, amikor a községi bíró is beleavatkozott az ügybe, erőszakosan léptek föl. Közben a helyszínre érkezett Kümmel vadőr is, aki nyomtatékosan távozásra szólította fel a más kaszálóján hetvenkedő cigányokat. Ekkor sem engedelmessékedtek, mire a vadőr szolgálati fegyveréhez nyúlt s Gábor átlőtt bokával maradt a helyszínen. A fenti tényállással szemben a cigányok tagadó álláspontra helyezkedtek. A nyomozás tovább tart.

— UJ HÁZFŐNÖKÖT KAPOTT A DÉSI SZENT FERENC-REND. Tudósítónk jelenti: A dési Szent Ferenc-rend eddigi gárdiánját, P. Imets Polikárpot Fogarasra helyezte át egyházi főhatósága, az ottani rendfőnököt viszont Désre delegálta. A csere máris megtörtént s az új rendfőnök, P. Dömjén, aki évekkal ezeiótt már szolgált itt, át is vette a dési rendház vezetését. P. Imets Polikárp távozására érzékeny veszteséget jelent az amagyis szürke és vérszegény dési társadalmi életre nézve. A fiatal, agilis és nagyműveltségű rendfőnök ugyanis modern kultúrtermet létesített a zárdában s ott működvelekkel sűrűn tartott színelőadásokat, kultúrestélyeket, hangversenyeket, melyeknek rendezését is saját maga végezte. Az így begyűlt összegeket viszont jótékony célra fordította, ugylvagy munkássága a városi magyar közéletre példaadó, buzdító és nevelőhatása volt.

— Országos Ref. Leányszövetségi nagygyűlés. Az Országos Református Diák-Leányszövetség ezidei konferenciáját Brassóban tartja augusztus hó 27–30-ig, a református leánylimnázium termeiben (Calea Victoriei 7.). A rendezés munkáját a Brassói Református Leányszövetség végzi. Megkeresésekre készségesen válaszol és intézkedik az Elnökség (Kálvin-utca 3.).

ABLAK

Angliában az augusztus hónapot tekintik a közlekedési balesetek „fekete hónapjának”. Augusztusban autók és kerék-párok tapasztalat szerint kétszerannyi embert gázolnak el, mint februárban. A statisztika szerint a halottak közt háromszor annyi férfi van, mint nő, egynegyed rész gyerek. Az összes balesetek 80 percentje 50 éven aluliakat ért. A National Safety First Association ülésén, amelyen ezeket az adatokat előhozták, egy felszólaló nyilatkozott, hogy az esetek nagyobb része inkább vakmerő hajtók tömegöngyilkossága, mint elgázolás.

— Esküvő. Vernes Erzsébet és Bakó Barnabás m. kir. honvédtüzér-főhadnagy folyó hó 25-én tartják esküvőjüket, Nyiregyháza.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint a hőség a következő 24 órában valószínűleg csökken. A hőcsökkenéshez a helyenkénti zivataros esők is hozzájárulnak.

— Ismét ölt a kidöntött fa a Caps erdejében. Felsővisói tudósítónk jelenti: Halálos szerencsétlenség történt tegnap a Caps tulajdonát képező „Bárdó” nevű erdőszegben, ahol nagy apparátussal folyik a munka. Döntés közben egyik kivágott hatalmas fenyőfa-törzs rázuhant Beskid József visói famunkásra és maga alá temette. A szerencsétlenül járt munkásnak a keresztcsontja tört el és amíg az erdőből a felsővisói kórházba szállították, kiszendvedt. A felsővisói Caps-üzemnél ez már tizedik eset, amely halálos áldozatot követelt, amiben kétségtelenül szerepet játszik a termelést vezető nagyfokú hanyagsága. A szerencsétlenség áldozata feleséget és három gyermeket hagyott hátra minden anyagi támasz nélkül.

— Pékmesterkongresszus Brassóban. Augusztus 26-án és 27-én országos pékmesterkongresszust tartanak Brassóban. A nagygyűlésre az ország minden részéből jelennek meg kiküldöttek.

— Tizenöt kiló ezüstkronát foglalt le a szatmári rendőrség. Tudósítónk jelenti: A szatmári rendőrség az állomáson egy Grosz Izidor nevű fiatallembert igazolásra szólított fel. A fiatallembertől egy aktatáska volt, amelyben tizenöt kilogramm súlyú régi egy, két és ötkoronás ezüstpénzek voltak. Grosz azzal védekezik, hogy édesapjának ékszerüzletében szükséges az ezüst pénz, az ékszerek készítéséhez. A rendőrség egyelőre lefoglalta az ezüstkronákat, bár bírói döntés van arról, hogy a régi ezüstkronák szabad forgalom tárgyát képezik.

★ Eljegyzés. Domokos Grete és Gusbeth Ottó jegyesek.

— AZ UNITÁRIUSOK UNNEPE SZÉKELYKERESZTÚRON. Tudósítónk jelenti: Szeptember 1-én a Dávid Ferenc Egyet, 50 éves fennállása alkalmából, diszközgyűlést tart délután 4 órai kezdettel. A diszközgyűlésre a rendezőség mindenkit szeretettel lát. Gazdag és változatos műsorán a DFE vegyeskara énekel, Sigmond József imát mond, továbbá Boros György dr., Péterffy Albert, Benczédi Pál és Váry Domokos, valamint a szent-ábrahám dalkör szerepel. Szeptember 2-án reggel 8 órai kezdettel a székelylevélzeti egyházközségben az egyházszervezeti törvény újraalkotása céljából a

LEGYEN ÓVATOS!

A minőségnek megvan az ára!

Árendményekeket csakis silány gyártmányokra nyujtanak.

Tegye élvezetessé a rádióvételt

új TUNGSRAM-csővek beszerelésével, amelyeket most szabott olcsó árakon vásárolhat!

TUNGSRAM

Iskolák Egyesületek

— A BRASSÓI RÓMAI KATOLIKUS FŐGIMNÁZIUM igazgatósága figyelemz-teti a hetedik osztályt végzett tanulóit, hogy akik a szeptember hóban tartandó baccalaureatusi vizsgára akarnak állani, azok augusztus hó 29-ig az igazgatóság-nál jelentkezzenek. Az elsőizben jelentkez-zők hozzanak magukkal 2 darab fényképet.

★ Ismét megnyitja kapuit a hátszegi felsőkereskedelmi iskola. A következő iskolai évben újra megnyitja kapuit a hátszegi „Jon Bratianu” felsőkereskedelmi iskola. A beiratkozások az iskola irodahelyiségében naponként folynak. Vidékiek egyszerű kérvény útján is eszközölhetik beiratkozásukat. Tandíj évente 1500 lej, internátusi díj 6500 lej. A dijak negyedévi részletekben fizetendő. Az iskola az arra érdemes tanulóknak kedvezményeket és ösztöndíjakat is ad.

★ Újabb hír a nagyenyedi református tanítóképző intézetbe való felvételekről. Az aundi-nagyenyedi református tanítóképző intézet igazgatósága közhírré teszi, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 107.240–1934 számú rendelete értelmében új tanulókat az 1934–35. iskolai évre az intézet I., II., III. és IV. osztályaiba vehetők fel. Az I. osztályba való felvétel az elemi iskola IV–VII. osztályainak sikeres elvégzéséről, a II., III. és IV. osztályba való felvétel a gimnázium I., II. és III. osztályainak sikeres elvégzéséről szóló bizonyítvány alapján történik. Az I. osztályba való felvételnél felvételi vizsga is teendő, amelynek tárgyai a IV. elemi osztály tananyaga szerint román nyelv, magyar nyelv, mennyiségtan, Románia történelme és földrajza. A II., III. és IV. osztályba lépők csak a megelőző osztályok hegedüanyagából vizsgáznak. Az V. osztályba jövő, amennyiben az V. gimnáziumi osztályba a felvételi vizsgát már letették, csak az I–IV. osztályok hegedüanyagából vizsgáznak, akik a felvételi vizsgálatot még nem tették le, azok felvételi vizsgát tesznek a IV. gimnáziumi osztály tananyaga szerint a román nyelvből, magyar nyelvből, mennyiségtanból, Románia történelméből és földrajzából és az I–IV. képző osztályok hegedü anyagából. A felvételi vizsgálatok szeptember 1–3 és 13–14 napjain lesznek. Mindkét alkalommal az első napon egészségügyi, zenei, ballási és írásbeli vizsgálatok lesznek, a 2-ik napon a szóbeli vizsgálatok. A javító vizsgálatok szeptember 1. és 13. napjain lesznek. A felvételi vizsgálatok díjtalanok, a javító vizsgálatnak tárgyanként 150 lej a díja. Új tanulókat úgy az intézetbe, mint az internátus-konviktusba folyó évi szeptember hó 5-ig még beiratkozhatnak. Részletes tájékoztatót kívánatra bárkinek szívesen küld az intézet igazgatósága.

ARADI GABONAPIAC

A buza ára 430-on indult, de intervenciós vásárlásokra 470-re emelkedett s ezen az áron stabilizálódott. Tengeri 240.

Mesék a klubból

AZ „ELSODORT” GYERMEK

Az alábbi történetet „elrettentő példaként” közlöm mindazoknak, akiknek valamilyen fénykép a „talizmánjuk...”

Az Ujságíróklub játéktérében történt! Egy uriaszony, aki estéről-estére megjelenik a „fotí-asztalnál”, elhatározta, hogy kétséges szerencsáját megkorrigálja valahogy... Mit lehet ilyenkor tenni? Az ember egyszerűen valamilyen „talizmánt” szerez... Így cselekedett az uriaszony is, aki, minthogy egyuttal családanya, kisgyermekének fotográfiáját reliküljébe tette... Leült az asztalhoz és a fényképet, amelyről feltételezte, hogy a régebbi nyelvi reményhez segíti, suttogva maga elé helyezte... Megkezdődött a játék. Öngyógyító csak kis tétet „reszkírozott”, a huszlejt azonban, mielőtt az egyik kártyára tette volna, ravaszul a fényképhez érintette. Így folyt ez a művelet egymásután három-négy huszlejessel, anélkül, hogy a talizmán köteleességét teljesítette volna... Amikor az ötödik pénzdarab is elcsuszott, a reményeiben csalatkozott uriaszony elszontyolodottan felállt székéről és kismordított a játéktéréből...

A krupié csak akkor vette észre, hogy az utolsó téttel együtt véletlenül a talizmán szerepét játszó fényképet is beseperle.

— Nagyságos asszony! — kiáltott a távozó hölgy felé, aki már az ajtónál volt — a gyermek itt maradt!

A „bemondás” nyomán jóízű hahota bugyborékol fel köröskörül, — az uriaszony pedig visszalépett az asztalhoz, retikülreágta az „elsodort gyermeket” és eltűnt a színről...

Másnap este természetesen ismét megjelent. Ezúttal fénykép nélkül, nehogy a mítsem sejtő gyermeket „elsodorják” tőle.

HUHULESCU

A fenti nevet, amely úgy hangzik, mint egy románosított bagolyhugóság, felettébb rokonszenves, jóhangú fiatalember viseli...

A különös nevéű Huhulescu, akiről azóta kiderült, hogy a legtüreményesebb baritonisták egyike, az elmúlt hét péntekén, az esti órákban, beállított a klubba... Ürínkezésbe lépett a vezetőséggel és előadta, hogy egy esetleges későbbi fellépés érdekében „próbát” szeretne énekelni...

Belementek! A rögtönzött hangversenyen, amelynek során a jelenlevő vendégek hihetetlenül meleg és finom, terjedelmes és hatásos hanggal ismerkedtek meg, Huhulescu olyan tomboló sikert aratott, hogy vasárnap estére rögtön lekötötték...

„Telt ház” gyönyörködött vasárnap este a tehetséges baritonista szokatlanul szép hangjában... Huhulescut, aki néhány lézréssel interpretált olasz és francia műdal után a „Foia verde” című román népdalból is ismeretlen szépségeket hozott ki, alig akarták a dobogóról elengedni, elannyira, hogy csütörtökhöz egy hétre — a közönség óhajának és hangulatának megfelelően ismét fel kell léptetni... Másszóval: Huhulescu a klub kedvence lett!

A pompás baritonista, akit hamar színpébe zárt a közönség, különben olyan szerény ember, hogy ha kimegy a teremből, még az ajtót is előreengedi... Talán szerénysége számlájára írható az a körülmény is, hogy az Opera helyett a kolozsvári posta egyik távirógépénél güröcöl, mint hivatalnok...

Egyizben lépett csak fel méltó helyén: az Operában, amikor „Hoffmann me séiben”, mint „Mirakel doktor” olyan zajos sikert aratott, hogy az összes szereplők teljesítménye eltörpült mellette... A hogy mondani szokás: „vítte a darabot”...

Érthetetlen, hogy Huhulescu mégis a távirógépénél kénytelen eddigi sikereit „leköpögtetni”... Annakidején, amint hírlik, az azóta kikerült Pavel igazgató gáncsoskodott...

Reméljük, hogy a mostani „rezsím” figyelmét felkeltik ezek a sorok... Őszintén örülnénk, ha a végtelenül talentumos művészt rövidesen, mint az Opera szerződött tagja lépne a rinalda elé!

Huhulescu jövőjének érdekében ez legálább olyan sürgős, mint azok a táviratok, amelyeket a kitűnő baritonista mostanság még szorgalmasan továbbít!

Igy csak haladunk valahogyan...

„Több világosságot!”

Idézie Goethe a kolozsvári városi tanács

Kétmillió lejt fordítanak az eddig sötétségbe burkolt főtér és a szomszédos főbb utvonalak villanyvilágításának kibővítésére

Az a néhány jámbor járókelő, aki a kolozsvári próba-gáztámadás esti „műsorszámait” alatt suttogva a főtérre figyelget, nagyon meglepődött, hogy milyen sötét tud lenni Kolozsvár... Teljes sötétség borult a Mátyás-szobor köré... Azután ismét felgyultak a szórva-nyosan elhelyezett gázlámpák és — érdekes! — akkor sem volt világosabb... A sötétség és a „világosság” gyors váltakozása mindenkit meggyőzött arról, hogy a kolozsvári főtér világítása bizony sokkal gyatrább, mint ahogy az egy ilyen lakosságú és kiterjedésű városban megengedhető lenne...

Erre, amint a történetek mutatják, rájött a városi tanács is, az ügynek azonban mégis más előzményei vannak...

A város, mint ismeretes, a gázgyárral szerződést kötött, amely azonban 1935-ben lejár. A gázgyár nem tiltakozott a szerződés meghosszabbítása ellen, ami egyúttal a főtér világításának modernizálását is jelentette volna... Csupán azt

kötötte ki, hogy ezúttal hosszulejárata szerződést üssenek nyélbe, aminek viszont a városi tanács távolról sem sietett eleget tenni...

Szó szót követett, amelynek során mindkét fél „megkutyálta magát”... Elég abból annyi, hogy a gázgyár eláll a modernizálási tervektől, viszont a városi tanács is fordított egyet a gondolkozásán... Azt már nem! Megmutatják, ha kell, hogy a gázgyár nélkül is tudnak boldogulni... Elhatározták, hogy a főtér világításának fejlesztését nem gázzal, hanem villannyal oldják meg!

A költségvetésben már előirányoztak kétmillió lejt a cél érdekében!

Rövidesen villanykandeláberek égnek a kolozsvári Főtéren, míg a Wesselényi-utca egészen a vashidig, a Deák Ferenc-utca és az Unió-utca sodronyon elhelyezett felülvilágító égőtesteket kap.

Jól van ez így! Nagyon ránkért...

Ha már az üzletek nem, legalább a járókelők menjenek fényesen...!!

Kolozsvári ablak

Néhány soros, illetőleg pontosabban: fogoros történetet akarok Önöknek elmesélni. Előre kell bocsátanom, hogy az alábbi históriában szereplő hamis-fogorokkal szemben, adataim teljesen valódiak... Eppen ezért az egész ügy elmondása — paradoxonnak hangzik bár — nem „fogas kérdés”!

Az eset különben a következő:

A rokonszenves, fiatal fogorvoshoz beállt egy maradi gondolkodásáról ismert uriaszony, aki csak nemrég csináltatott egy meglepésztésig valódinak látszó fogsort nála...

— Parancsol, asszonyom?

— Nézze, doktor ur, maga tudja, hogy én sokat adok a vallásra...

— ???

— Arra szeretném kérni, hogy csináljon nekem még egy ugyanilyen fogsort!

— Miért? Talán nem felel meg? Avagy zsenirozza? Mindig így van ez... Né-

hány nap kérdése csupán és meg tetszik szokni!

— Hova gondol? Nincs ennek a fogornak semmi baja... pompásan sikerült, de mégis szükségem van még egyre... Ezzel ugyanis — szól, miközben két ujjával óvatosan kiemeli szájából a fogsort — csak teljes ételeket eszem... Már pedig abból nem lehet megélni...! Azért akarok most egy „husos-fogsort” csináltatni, hogy egyebet is ehessenek... Érti, kérem? Hogy az ételeknek megfelelően változtassam a fogorvosokat, mert nálunk szigorú dogmák vannak ezen a téren... A test és a husos nem szabad összeegyeztetni!

A fogorvos, aki történetesen másvallású, néhány pillanatig némán csodálkozott a hallottakon, azután gyorsan feltalálta magát:

— Vagy úgy? Miért nem tetszett rögtön mondani? Szívesen...

Méretet vett a „husos-fogorról”, távozásakor pedig odaszólt még előzékenyen az uriaszonynak:

— Nagyon szívesen csinállok Önnek egy „husnéti-fogsort” is!

Amit, azt hiszem, nem kell ismét külön megmagyarázni...!!

Kolozsvári „macerák”:

Ahány mérleg, annyi méreg!

„Erdély fővárosának” utcáin percek kérdése csak, hogy valaki 20 kilót hízzék, vagy ugyanannyit fogyjon!

Valahányszor a kolozsvári utcai mérlegfronton honos állapotokat mérlegetem, sokkal jobban érzem a helyzet súlyát, mint a kérdéses mérlegek a rájuk nehezülő egyének kilóit... Másszóval: ezek a mérlegek nagyon régen nyomják a lelket!

Azok a gyertyaszerű kis villanykörték is, amelyek ezekhez a megbízhatatlan alkalmatosságokhoz csalogatják a járókelőket, mintha csak arra célozgatnának, hogy a bedólt pasasok is sorozatosan „égnék”... Gyorsabban, mint az a bizonyos gyertya, mert a kétféle pénzdarab beledobását követő zörgés és a testsúlyt mutató cédula kidobása néhány röpké pillanat alatt elintéződik...

Ezután jön csak a szitkozódással elegyes meglepetés, amely az egyes mérlegekhez „mérten” különböző... Van olyan egyén, aki megdöbbenve tapasztalja, hogy tegnap óta csekély husz kilót fogyott... Van olyan is viszont, akinek testsúlya szintén rövid 24 óra leforgásán belül, 20 kilóval gyarapodik!

Merem állítani, hogy Kolozsvár utcáin egyetlen olyan utcai mérleg sincs, amely megközelítőleg is a tényleges testsúlyt mutatná...! Ezzel szemben arról sem hallottam, hogy valamelyik automata utólagosan, a két lej visszaadása kíséretében, tévedésért bocsánatot kért volna!

Forgalmasabb időben, vasár- és ünnepnapok idején, könnyűnek találok az illetékesek dolgát...! Misem egyszerűbb,

mint ezekből a népbolondító műszerekből a pénz időnként kiszedni...!

Ez a „mérleg”!

Nem csodálnám, ha a türelmes kolozsváriak egyszer mégis megúnnák a dolgot és bojkottot hirdetnének a mérlegek ellen...

Akkor az automaták is meglepésszerűen kilókat veszítenének a súlyukból... Valószínűleg azért mutatnak egyesek ezidőszert 20 kilóval többet, mert olyan sok hasztalanul kidobott, illetőleg bedobott kétélejes hever bennük!

Jó lesz sürgősen intézkedni, mielőtt a publikum lemér egyet az illetékeseknek.

Kolozsvári urilány lesz Budapest jövőbeli sztárja!

A katonákról, akik nagy pályafutás előtt állnak, azt szokták mondani, hogy „tarsolyukban hordják a marsall-botot”.

A szép és tehetséges Ürmössy Magda, a kolozsvári társaságok dédelgetett tagja, mást hord a retiküljében... Egy „iratot”, amely érvényesülés szempontjából száz marsall-botot felér: a budapesti Fővárosi Operettszínház előnyös szerződését...

Ami sok nőnek elérhetetlen álma maradt, „Magdy”, az üdítő szökecséjű kolozsvári urilány, minden fáradság nélkül megkapta...

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

Mert tehetséges!

Akinek alkalma volt a kolozsvári Magyar Színházban vendégszereplő, fiatal művésznőt a „Bál a Savoyban” című Ábrahám-operett főszerepében és Ujságíróklub-beli fellépéi alkalmával játsz-

Ürmössy Magdy

ni látni és énekelni hallani, cseppet sem lepődtek meg, amikor kitudódott, hogy a külföld ismét „elszippantott” egy sokat ígérő erdélyi tehetséget a szép és fiatal Ürmössy Magda személyében, aki rövidesen minden bizonnyal a fővárosi színházjáró közönség „üdvöskéje” lesz...

Akik pedig Kolozsvárt a közszertetnek örvendő Ürmössy-familiát ismerik — és rengetegen vannak ilyenek — melegen gratulálnak a boldog szülőknél lányuk szerződéséhez, amely nemcsak művészi pályájának első jelentős állomása, hanem szép és tekintélyes gázsit is jelent!

„Magdy”, akit kivételesen szűkebb hazájában is „prófétának” ismertek el, — örömmel jelentjük — Budapesten is befutott...

Panaszos levél dalban elbeszélve

Éneklük: a Hosszu-utcai lakók

Szívünkben azért ég hosszu, mert az utcánk neve „Hosszu”, sose költöztünk vón oda: ott van a „Tornavivoda”...

Ez, kérem, egy üres telek, hétfőn ott sok kocsit lelek, odahajtanak a felek, kit faluról hoznak szelek!

Nem is szelek, hanem ménék, róluk szól a rövid ének, mert ott egyremásra pottyán, ámbár nekik meg se kottyán!

De megkottyan viszont nekünk, gázszababorkult az életünk, mert ha nyílik egy-egy ablak, így szól a szag: Orron csaplak!

Panaszunk trá, ... azaz tárgya, hogy ezt a város nem látja, „Centrum” a Tornavivoda, szagoljon hát kicsit oda!

K Ö Z G A Z D A S Á G

A belföldi vasipar egy év alatt 1327.5 millióval fokozta a termelését

A belföldi gyárpár termelésének az értéke 5300 millióval emelkedett 1933-ban. A fémipari és bányászati szövetség érdekes jelentése

Közel 38 milliárd lej értékű belföldi iparcikket fogyasztott Románia az elmúlt évben

Bukarest, augusztus 25.

Most tette közzé múltévi jelentését a romániai fémipari és bányászati vállalatok szövetsége. A jelentés rendkívül érdekes adatokat és megállapításokat tartalmaz Románia három legfontosabb termelési ágának a fejlődéséről: a kőszénbányászatról, aranytermelésről és a vasiparról. Megtudjuk például, hogy 1933-ban három jelentős gazdasági folyamat alakult ki és pedig: az ipari termelés nagyszabású növekedése, a munkanélküliség tetemes csökkenése és a nagybani árak tekintélyes visszafordulása, ami a krízis hosszú éveit után szép reményekre jogosít a jövőt illetően. A jelentés az első pontra, a termelés fokozódására vonatkozóan a következő adatokat hozza:

Az ipari termelés fellendülése

Románia termelése 1930-ban 48 milliárd 353 milliót tett ki értékben, amikor

A szénbányászat válsága

A romániai ipar általános fellendüléséből azonban a fémipari és bányászati szövetséget csak a szén, a vas és az arany érdekli közelebbről. A szénipar 1933 évi helyzetéről megállapítja a jelentés, hogy az sokat szenvedett a vasut szénhiányának állandó csökkenése következtében. A vasutnak ezt a politikáját a jelentés nemzetgazdasági szempontból rendkívül elhibázott és súlyos lépésnek tartja. Míg a szénipar termelési indexe 1930-ban még 78 százalékos, 1931-ben 63 százalékos, 1932-ben pedig 54 százalékos volt az 1929 évi termeléssel szemben, az a termelési arányszám 1933-ban 47 százalékra esett vissza. És még nagyobb a visszaesés 1927-tel szemben, amikor a legnagyobb széntermelés volt Romániának a háború óta.

A szén az olcsóbb pakura használata szorította vissza a vasutnál, ami nemcsak

Ha a vasut takarékoskodik...

Minden nehézség és krízis ellenére a romániai szénipar, különösen pedig a zsilvölgyi bányászat sok pénzt investált a kitermelt szén minőségének megjavításába. Ennek eredményeképpen hat év alatt megkétszereződött a szén gőztermelési képessége. Mint ismeretes, a vasut a szén nem súly, hanem aszerint fizeti, hogy egy tonna szénnek mennyi vizet lehet bizonyos idő alatt gőzzé forralni. A zsilvölgyi szénnek gőzösített viz tónája, amely az 1927 évi költségnek 94.01 százalékát tette ki 1928-ban, tavaly már csak 50.71 százalékát tette ki.

A szén minőségének fokozása révén a CFR tavaly 48.01 százalékos megtakarítást ért el a tüzelőanyagotál. Talán ez tette lehetővé a teher- és személyszállítási díjak fokozatos leszállítását, aminek az egész ország hasznát látta. A vasut által átvett szénmennyiség csökkentése következtében nemcsak a termelés mennyisége és értéke, hanem a szénipar által foglalkoztatott munkások száma is visszaesett. Az 1929-1931 évek vonatkozóan a jelentés nem tartalmaz adatokat a széniparban foglalkoztatott emberek számáról. Maga a termelés 1929-ben 3 millió 46 ezer tonna volt 2 milliárd 556 millió lej értékben, 1930-ban 2,370.000 tonna 1 milliárd 783 millió 246.000 lej értékben, 1931-ben pedig 1,919.000 tonna 1 milliárd 366 millió 848 ezer lej értékben.

Még 1932-ben a széntermelés 1,552.000 tonna volt 1 milliárd 239 millió lej értékben és a foglalkoztatott munkások száma 15,054 volt, míg 1933-ban a szénipar már csak 1,420.000 tonna szén termelt ki 905 millió lej értékben és csak 11,500 alkalmazottal dolgozott. Egy év alatt tehát 3500 munkást bocsá-

az import értéke 22 milliárd 541 millió lej volt. A rákövetkező 1931 évben a termelés értéke 35 milliárd 153 millió az importé 15 milliárd 755 millió lej volt, 1932-ben a belföldön termelt iparcikkek értéke 32 milliárd 475 millió, a behozott áruké 11 milliárd 971 millió lej, míg végül

1933-ban a belföldi termelés 37 milliárd 700 millió, az import 11 milliárd 592 millió lej értéket képviselt.

Az elmúlt évben tehát a belföldi ipar termelése 5 milliárd 300 millió lejjel emelkedett, míg ugyanakkor az import értéke 400 millióval visszaesett 1932-vel szemben. A termelés fokozódását a jelentés szerint — nem lehet egyedül a kontingentálás által megszorított behozatnak a számlájára írni, mert az jó részét a belső körülmények egész sorának tulajdonítható, amelyek kedvező kihatással voltak az ipari termelésre.

a szénbányászat kárára van, hanem magasabb nemzetgazdasági szempontból is káros, mert Románia petroleumtartalékai rövidesen kimerülnek és az ország tüzelőanyaghiányának egyedül biztos forrása a szénbányák lesznek. A legfrissebb adatok szerint ugyanis az eddig ismert petroleummezők legfeljebb 12-15 év alatt kimerülnek, viszont a széntelepek még több mint 500 évig fedezni fogják az ország szükségletét.

Következésképpen a CFR tüzelőanyagpolitikája teljesen hibás és gyökeres változtatásra szorul a nehézipari szövetség felfogása szerint, amely lehetetlen állapotnak tekint, hogy az utolsó évben megkötött szerződésben a vasut mindössze 1,230.000 tonna szén átvételére kötelezte magát az 1927 évi 2,269.411 tonnával szemben.

tottak el a szénbányáktól, ami 12-15 ezer munkanélküli lelket jelent.

Az arany és az ezüst

Visszaesett, illetve alig fejlődött 1933-ban az aranytermelés. Míg 1929 és 1932 között néhány száz kilós többletet ért el az aranybányászat, 1933-ban a fejlődés sokkal jelentéktelenebb volt úgy az állami, mint a magánbányáknál, amelyek tulajdonjogi helyzete még mindig bizonytalan.

Az állami bányák tevékenysége valamivel erőteljesebb volt és ennek eredményeképpen 1932-ben az aranytermelés 696 kilóval, 1933-ban pedig 575 kilóval emelkedett.

Az elmúlt évben az állam igen nagy tökéletet investált az aranytermelésbe, a mely 1934-ben ezért valószínűleg jobb eredményeket fog elérni.

Az utolsó öt év arany- és ezüsttermelésének adatai a következők:

1929-ben termeltek 2213 kiló aranyat 432 állami és 1781 kiló magántermelés) és 2822 kiló ezüstöt. Míg az arany hivatalos beváltási ára mai napig változatlanul 111.100 lej maradt kilónként, addig az ezüst árát az 1929 évi 2660 lejről 1930-ban 1960 lejre, 1931-ben 1400 lejre és 1933-ban 1360 lejre szállította le az állam. Maga a termelés 1930-ban 2672 kiló arany és 4418 kiló ezüst volt, 1931-ben 2141 kiló arany és 3854 kiló ezüst, 1932-ben 3428 kiló arany és 5886 kiló ezüst, 1933-ban pedig 3500 kiló arany és 7234 kiló ezüst volt.

Az állami aranytermelés 1933-ban 155 kilóval gyarapodott, a magántermelés pedig 88 kilóval csökkent.

Érdekes jelenség, hogy az ezüstbányászat az utolsó két évben rendkívül je-

lentős mértékben emelkedett. Talán ez készítette az ezüst egyetlen vevőjét, a Banca Nationalát, hogy július elsején kilónként 100 lejjel leszállítsa az ezüst átvételi árát ami nagyon elkedvetlenítette a termelőket.

Rohamosan emelkedik a vastermelés és fogyasztás

Rendkívül érdekesek a vasipari termelésre vonatkozó adatai a jelentésnek. A kontingentálás bevezetése ugyanis eleinte ennek az iparnak a támogatását tartotta szem előtt, habár a fémipari szövetség ezt tagadja. De a tények azt mutatják, hogy a kontingentálás leginkább a vasipari cikket sújtotta.

A vasipari termelés értéke 1933-ban 25 százalékkal haladta meg az 1932 éviét és elérte az 5 milliárd 310 milliót.

A többlet tehát 1 milliárd 327 millió 500.000 lej és ez kizárólag a magánfogyasztás fokozódásának és a termelési költségeknek a piaci árakhoz való közelebbvitelének tulajdonítható, mert az állami és egyéb közhatósági megrendelések jelentéktelenek voltak. A vasipar rengeteg tőkét investált berendezésének kibővítésébe és kapacitásának fokozásába, aminek révén igen sok cikket jött a piacra, amelyet azelőtt külföldről importáltak. És ez a folyamat még inkább terjed a jelen évben.

A vasipar nyersanyagfogyasztása A vasipari termelés és fogyasztás általános fejlődését legjobban a következő adatok mutatják be: 1931-ben Románia 113.604 tonna ócskavasat fogyasztott, azonkívül kitermelt 61.907 tonna vasércet és behozott 327 tonna vasércet, kitermelt 18.787 tonna mangánércet, amiből

3641 tonnát belföldön használtak fel, a többi 15.146 tonnát exportálták. A rákövetkező 1932 évben egy kis visszaesés mutatkozik amennyiben a felhasznált ócskavas 110.273 tonnára csökkent a kitermelt vasérc 8051 tonnára és az importált vasérc 75 tonnára, a mangánérctermelés 5051 tonnára, amely utóbbiból az országban felhasználtak 1761 tonnát és kivittek 3290 tonnát. Az elmúlt év adatai szerint

1933-ban 125.000 tonna ócskavasat dolgoztak fel a vasipar, azonkívül 10.996 tonna belföldi és 297 tonna importált vasércet, a kitermelt 2845 tonna mangánércből pedig 2000 tonnát.

Ezekben a cikkekben a termelést maga a vasipar fogyasztotta el.

A közhasználati vasárak termelési és fogyasztási adatai (tonnában) a következők:

Acél

	1931	1932	1933	1933	1933	1933
Acéltömbök és félgártmányok	111.343	103.850				
Öntött acél	2.505	2.505	143.734	64.469		208.203
Speciális acélok	100	56				

Öntött vas

Fehér öntvény	30.214	5.061				
Mangánöntvényt	1.366	2.110	REV	3.242	630	4.412
Szürke öntvény	11.594	1.674	1.800			

Hengerelt vas

Acélrudak	55.853	55.095	63.472	65.190	128.662
Tekercsvas	21.518	23.504	29.570	111	29.348
Abronsvas	4.671	4.720	7.014	2.401	9.415
Sinek	5.328	2.634	14.218	2.284	16.502
Szivvas	1.659	1.156	2.545	22	2.475
Vastag lemez	5.287	8.643	9.911	188	10.090
Finom lemez	22.026	24.714	28.800	2.519	31.319
Vasúti lemez	11.770	3.358	7.746	50	7.796
Vascsővek				12.377	

A fenti adatok azt mutatják, hogy a belföldi vasipar majdnem a legtöbb cikketben odáig fejlődött, hogy majdnem egészen fedezni tudja a szükségletet. A legnagyobb cikket, amit az országban még nem állítanak elő, a Mannesmann-cső. A kontingentálás ellenére ebből a cikkből, különösen a petroleumipar és vízvezetékek részére, igen

jelentős tételt hoztak be. De hír szerint szó van arról, hogy a nemzetközi kartell közelebbről Romániában is felállít egy csőgyárat. A többi cikketben a belföldi ipar saját erejéből, illetve a fogyasztók pénzéből könnyen tőkéltesítheti magát, ha a kontingentálás 1-2 évig még érvényben marad.

Bányai Ernő

A csikszeredai piac

Gabonapiac: buza 420-450, árpa 240-250, rozs 330-350, zab 240-280, krumpli vékaja 9-10.

Lisztárak: nullás 8.50, négyes 7.50, hatos 6.50, rozsliszt 5.50. Nagyobb vételnél 50 banival olcsóbbak az árak. Kismalmi lisztet kisinyben és nagyban szintén ötven banival olcsóbban kaphatók.

Piaci árak: liba 40-50, sovány ruca 20-25, csirke párja 30-50, tyúk drb. 30-40, tojás

1.30-1.50, tej 4, vaj kgr. 40-50, juhsajt 22-24, juhtúró 22-24, szőlő 12-14, őszibarack 12, alma 5-10, körte 3-16, szilva 5-7, szeder 4-5, zöldbab 4-5, zöldborsó 5-6, kóvérpaprika 3 drb. 1 lej, hagyma koszorúja 3-5, fejeskáposzta 3-5, vöröskáposzta 3-4, kéktojás 2-4, paradicsom 4-6, kárfiol 3-8 drb.

TEMESVARI TERMÉNYÁRAK:

Buza (78 kg-os) 425, árpa 260, rozs (nagykarolyi) 310, temesvári 350, zab 225 lej.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

A pártatlanság szelleme

Nem vagyok híve a rádióknak, de mostanság mesterségből kifolyólag esténként sűrűn vagyok kénytelen hallgatni. Bármennyire is banális már, hogy az ember egyet csavar a készüléken és Berlint fogja, azután ismét és Moszkvát fogja, hogy a pillanatban Hitler rekedt hangját hallom, átforrósodott, fanatikus szavait, a Deutschland über Alles és a Horst Wesselt, a rákövetkező pillanatban pedig Moszkvából az internacionálé kórusa zendül föl — én mindig érzek valami nyugtalanítót, holott tulajdonképpen az ellenkezőjét is érezném. A nyugalom érzése az volna, hogy lám, a világnézetek mennyire tözsomszédságban vannak egymással, a hullám egyformán elhözzi a fülökhöz, az ür végtelenül türelmes, nem néz a vevőre, kiszolgál minden érdeklődőt, magunkfajta humanista embernek sem kellene tennie egyebet, mint szépen, csöndesen követni az őrök a példáját és szenvedélytelenül, a pusztán felvevő közeg pártatlanságával tudomásul venni őket. De az ember csak önmaga személyének fontos és önmagában pedig halatlannul jelentéktelen. Elhangzanak a legkülönbözőbb propagandabeszédek a rádióban, Moszkvában, Berlinben, Párisban, Tokióban és talán Tinbuktuban is, ha van ott egyáltalában rádióállomás, mert valamelyes propaganda ott is bizonyára van, az elhangzott beszédek rendszereint a tömegnek pillanatig tartó éljenzése, üdvözlőgála kíséri, a tömeg mindig helyese, a tenyerek összeütődése, a torokhangok, a láhdobogások egybefolytak, a tömegnek, a Masse-Mensch-nek osztatlanul tetszik a szónoklat és hogy bármilyen szónoklatra tizenek és százazrek akadnak, nos ez az, ami nyugtalanító. Én már nem is figyelek oda ezekre az öblös propaganda-szólamokra, amelyeknek tartalma teljesen érdektelen és közömbös, csak a tapsorkánt várom meg, magam elé képzelem azokat a névteleneket, akiknek egyetlen aktivitása a rádió műsorszámokban, hogy vakon helyeselnek és sokszor csodálkozom magamon, hogy miért lesz esendőség a láma után, miért nem hallatszik ki a tölcserből az összetört barrikádok recsegése és miért nem szól még a gépfegyver? Bizonyára ennek is eljött az ideje. Lehetőség, hogy mindez csak előkészítő iskola. Majd később, a rádió-technika tökéletesedésével alkalmunk lesz az új világháborút is rádióon hallgatni. A spiker majd bemondja, hogy most pusztítják el Londont, most kezdődik el a korszak legnagyobb kézi-tusája és így tovább — nem is jó reagondolni.

*

Nem érdekel a rádió. A könyvek inkább érdekelnek. Otthon, a négy fal között is föltárlhat különös szellemvilág. Azon az este, amikor éppen Hitler hamburgi választási beszédét hallgattam, együltömbben Stefan Zweig csodálatosan szép könyvét olvastam el a Rotterdami Erazmusról. Ez a hollandi az első nagy humanista, az első nagy európai volt. Esménye: az emberiség; hiányzott belőle minden fanatizmus; nem tartozott egyetlen pártba sem; az értelem törvényei szerint selekedett és hűséges volt élete utolsó pillanatáig a gondolat igazságához. Valahogyan közel áll hozzánk Erazmus, akinek hasonló korban, mint amilyen a vallásháborúságok sötét korszaka volt, szürke jelentéktelen hívei vagyunk. Zweig maga is, mint író, az erasmusi szellem letéteményese és amikor megírta a Homo per se, az önmagáért való férfi tündöklését és bukáását, tulajdonképpen hazagondolt, a ma kalódó intellektueljeire, akik csak a rádió követték a tömegek tapsait, ők maguk nem szólnak le a mélybe. Rotterdami Erazmus a történelem egy pillanatában Európa tanító mestere volt. Egy olyan Európának a tanító mestere, amely egységes, egy szellemi, egy nyelvi, egy világnézeti közösség. De ez a pillanat hamar elmúlt, még Erazmus életében. Erazmus nem vette vagy talán nem akarta észrevenni, hogy az ő szellemileg egységes és magasabbrendű Európája mögött a tömegek, a névtelenek sötét indulatai kavargognak. De nem vette észre Luther sem, aki a maga fanatikus zsenijével két engesztelhetetlen táborra tépte szét Erazmus Európáját. Luther csak a kereszténységet akarta megreformálni. De a Münsteri Támasok parasztfelkelése azt követelték, hogy az ember boldogságát már itt a földön találja meg, nem pedig a mennyek országában. Stefan Zweig nagyszerűen mutat rá, hogy Erazmusnak éppen Lutherrel szemben lett volna alkalma, akár Wormsban, akár Augsburgban a katolicizmus és protestantizmus világnézeteit

Mikes Imre:

ÉJSZAKAI TALÁLKOZÁS DEIBLERREL, A NYUGALOMBA VONULT PÁRISI HOHÉRRAL, VERSAILLES-BEN

Páris, augusztus 25.

Az éjszaka Versaillesben, a „Fekete Kandurhoz” címzett csapszékben, amely egyrészt a fogházzal szemközt áporodik, másrészt aránylag jutányosan lehet leereszgedni benne, összeakadtunk Deiblerrel. A név nem mond sokat, noha összehasonlíthatatlanul többen ismerik, mit a hasoncsengősü Dreiser-t, aki pedig Amerika írója s időnként botrányhős. Az egyéniség sem feltűnő. Magas, összes, szikár és szemüveget hord. Száraz, mint egy hering! — ahogyan a franciák mondják.

Deibler „Pernod”-t rendelt, ezt a sárga szörnyűséget, amely éppen olyan gyalázatos, mint amilyen népszerű. Se íze, se szaga, se aromája, a leghitványabb és legostobább ital, de mint minden ostobaság, gyorsan megy az agyra. Ez az egyetlen előnye. A franciák, akik hedonisták és így tisztelik a mámoros állapotot, feltűnő mennyiségben fogyasztják és azt a derűt, amelyet majdan az erkölcstörténelem a XX. század Franciaországa kiáltó jelenségeként fog itélni, jórészt a „Pernod”-nak lehet tulajdonítani.

Deibler tehát „Pernod”-t rendelt, nem köszönt vissza. Ez szinte hihetetlen volt, a Pernod ugyanis nemcsak alkohol, hanem lelkiállapot is, a nyugalom, a jóindulat, a barátságosság állapota. Ha valaki „Dubonnet”-t fogyaszt, vagy „Kirsch”-et, vagy „Cherry”-t, attól még lehet utálatos és mogorva. De a Pernod kötelez, aki ezt a kikericszínű váladékot issza, rossz ember nem lehet. Annál feltűnőbb volt, hogy Deibler nem köszönt vissza, pedig a „Fekete Kandur” egész közönsége üdvözölte: írók, újságírók és fogházörök egyaránt kalapot emeltek neki. Szemüvege mögül, amely tudvale-

ősszeegyeztetni és a háborúk és forradalmak egész sorát így elkerülni. Erazmus azonban el sem ment ezekre a nagy történelmi sorsfordulókra. Nem ment el, mert valamilyen irányban színt kellett volna vallania, valamelyik pártnak az oldalára kellett volna állania. Erazmus volt az első, aki hadat üzent Rómának, szellemi előfutárja volt a későbbi protestáns mozgalomnak. De azért, amiért ő Róma ellen volt, még nem tette indokoltá, hogy Worms mellé álljon. Erazmus helytelenítette Luther cselekvő módszereit, aki a maga igazságában oly döbbenetesen fanatikus volt, amilyenre csak egy német képes. „Ez a zseniális, de haragjában mértéktelen ember semmi részvétet sem érez a számtalan áldozattal szemben, kik közül ezek és ezek az ő nevében bízza a sző lázadó lépésére építve indultak meg a lovagvárok ellen. A végén kegyetlen bátorsággal vallja be Württemberg vérrel trágyázott mezőjébe: én, Martinus Luther, én öltem meg valamennyi lázadót, mert én adtam ki a jelszót, hogy agyon kell tünni őket: valamennyiök vére az én lelkeim szárad.” Ha az ember Luther különös egyéniségére gondol, ért meg egyet-mást abból a német mozgalomból is, amely ma Luther-ellenessége dacára is Lutherben látja egyik fő szellemi vezetőjét.

Erazmus semmitől sem írtózott úgy, mint attól, hogy pártember legyen, mert pártembernek lenni elkötelezettséget jelent nemcsak a párt kezdő programjával, hanem minden későbbi programjával és nemcsak az egyes pontokkal, hanem a totális pontokkal, amelyekből a legkülönbözőbb cselekvések születhetnek. És mert függetlenségét semmi áron sem akarta fölládozni, bukni kellett: a katolikusok ellen voltak és ellene voltak a reformátusok: ez az ember, akinél századában nem volt nagyobb tekintély, már életében halott volt.

*

„Ha látni fogod, hogy a világot borzalmas zűrzavar önti el, emlékezzél rá, hogy Erazmus

vőleg megkettőzi a tekintet undokságát, élesen szemügyre vette a köszönőket s aztán, mintha csak férgellett lett volna dolga, biccentés nélkül tovább ivott.

Az egyik franciát, valamelyik estilap munkatársát, bántotta ez a viselkedés. Odalépett a hallgatag ur mellé:

— Jósetét, mészjő Deibler! Deibler szemmeláthatólag nagyon ideges volt. Az újságíró felé fordult, majd rámutatott a vendéglőre:

— Miért nem öt üdvözlő ilyen feltűnően? ... Pedig ő éppen olyan profi a mesterségében, mint akár én!

Egy ötfrankost dobott az asztalra (ugyanis három pohárral fogyasztott) és kivágódott a csapszékbe.

Először érthetetlen volt előttünk, hogy Deibler miért nevezi a „Fekete Kandur” tulajdonosát hivatásos kollégának? Deibler ugyanis állami hóhér, legalábbis az volt juniusig, amikor nyugalmába vonult. A „Fekete Kandur”-nak pedig látszólag nincs egyéb köze a vérhez, mint a bordói bora, amely egészen sötétvörös,

de ez viszont színe ellenére is inkább a víz-neműek családjába sorolható.

Később Périer ur, hazafi és fogházör, leleplezte előttünk, hogy Deiblernek igaz volt. Ugyanis Landru-t, aki annyi nőt tett tönkre, mint ahány férfit szoktak tönkretenni a nők általában, amiért és halálraítélték, ezen a szent helyen nyakasták le néhány évvel ezelőtt. A műveletet igen nagy érdeklődés előzte meg, már kora este hatalmas tömeg lepte el a csapszék környékét, noha az előadást csak hajnalra tűzték ki. A „Fekete Kandur” igyekezett kihasználni az alkalmat: duplájára emelte az ital árát és így is olyan töméntelen mennyiséget adott el, hogy a nyereségen azonnal villát vetett délen, amely tájat, vallásos lakosságára való tekintettel előnyben részesítette Franciaország egyéb vidékeivel szemben. Deibler a kivégzés éjszakáján össze is veszett a Kandurral, mert sokallta a Pernod árát s indokolt felháborodással töltötte el, hogy a csapszék egyetlen konyhán annyit keres, amennyit ő négy száz fejet volt kénytelen lenyiszálni.

Nóta a szép Landru-ról

— Ilyenképpen, mészjő Kandur, ön kollégája mészjő Deiblernek, mert szintén a guillotine-on szedte meg magát! — mondja a csapszéknek Périer.

Ezen némi vita keletkezett, de hamarosan elült a vihar, mert a Kandur törzsközsége a foglárókból kerül ki s így nem kockáztathatja meg, hogy rossz viszony alakuljon ki közöttük. Inkább engedte hát hóhérnak nevezni magát. A beszélgetés amugy is Landrura siklott át, aki, mint tömeggyilkos, felejtethetlen

nevet hagyott hátra. Drugitch szerb hírlapíró rá akart gyújtani arra az egykoru műdalra, amely így kezdődik:

A szép Landru nagy ur lett,
Landruri... Landrurett...
Hét kis nőt hidegre tett...
Landruri... Landrurett...
Göggel dörzsöli markát,
Landruri... Landrurát...
Majd elvágják a nyakát,
Landruri... Landrurát...

zottabban, mint Erazmus kora, hogy aki nem vall színt, áruló, aki pártatlan, több mint gyáva, — vagy kevesebb, egyenesen: lázadó.

Legyünk-e humanisták a ma rettenetes fegyverzárban vagy ne legyünk humanisták? Ez a kérdés minden időszerűtlensége ellenére is fennáll. A válasz: próbáljunk megmaradni humanistáknak, kritikus, pártatlan kavargások fölötti embereknek mindaddig, amíg csak éppen lehetséges, mert elkövetkezik az ideje a történelem azon gyönyörű pillanatának is, amely beleékelődik a tömegek sötét megmozdulásainak és véres összecsapásainak folytonosságába. A humanizmus megbukhatik, de „szellemi értelemben megsemmisített örök veszteséget, hogy az erasmusi eszmény, a humanista gondolat, az európai megértés első látható kísérlete sohasem jutott uralomra, sőt közvetlen a hatni tudás szféráját sem érte el: a pártatlanság szelleméhez nem tartozik szervesen, hogy valaha is párttá és többség lehessen s alig remélhetjük, hogy a göthei szabadság és szent és magasrendű életformája valaha is a tömeg életformájává és tartalmává válhasson. A humanizmus csak kevés kiválasztott kincse marad és e kevés kiválasztott egyénről egyénre, nemzedékről nemzedékre viszi magával a szent örökséget és a belévetett hit, az emberiségnek valamikor közös eljövendő, közös emberies sorsának reménye még a legzavarosabb, a legsötétebb időkben sem fog elveszni” — vigasztal meg bennünket a mai kor egyik legművészibb humanistája: Stefan Zweig, aki Erazmusában tulajdonképpen önmaga élet-sorsát írja.

Vigasztaló könyv, vigasztaló szavak a reccsögő, bűnbűlő, rádiópropaganda után s enyhe vigasz. A kis mécses nemcsak a sötétben tűnik föl, de a hevesfényű izzótestek mellett is érvényesül a lángja, éppen ellentétében, rettenetes magárahagyottságában.

Ligetfi Ernő

Vegyenek tímsóral

menő sorsjegyei

50 ezer, 25 ezer, 10 ezer, 5 ezer és számos kisebb nyeremény húzás 1934 szeptember 9-én.
— Egy sorsjegy ára 50 lej. — Sorsjegyek a „Salvarea”-nál s a trafikokban. Vidékre csak az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk sorsjegyet.

Soká azonban nem juthatott az énekben, mert Périer, a hazafi és fegyházo, rájászt:

— Ugyan, hagyja már, műszoj... meggyónt, megáldozott az illető!

Ebben mindannyiunknak meg kellett nyugodnunk s némi tisztelettel gondoltunk a néhára, akit feloldoztak s így a hét hullá ellenére is büntelenebb nálunk, akiknek — részéről óvatosságból — egyetlen tetem sem terhelte lekiismeretünket. Egyebekben Périer elmondotta azt is, hogy Landru kellemes külsőségek között ment a tulvilágra. Ugyanis, amikor megkérdezték tőle, mi az utolsó kívánsága, borbélyt kért azzal, hogy meg akarja igazítani a fülháját.

— Nem szeretném, ha a hölgyeknél, akik életében oly előnyösen viselkedtek velem szemben, visszatetsző benyomást hagynék hátra...

Később a szakállát is rendbehozatta s mivel a nadrágja amugy is vasalt volt, azt lehet mondani, hogy tip-top állapotban szabadult meg a fejétől.

— Még csak el sem sápadt, amikor megpillantotta a guillotine-t... ellenben Deibler fakó volt, reszketett és gyöngyözött az izgalomtól. Azóta időnként el is jön erre a helyre! — Tejezi be szíves és érdekes felvilágosításait Périer.

Ah, eljön erre a helyre!

De hiszen akkor szívszonító és a középkori legendák erejével ható dráma volt ez a találkozás. A bolygó hóhér! A nyughataflan halott! A visszajáró szellem! Sajnos, nincs tehetségünk az irodalmi férchez, hogy kellő címet gondoljunk el Deibler regényéhez. Am, ha ponyvában selejtesek is vagyunk, mindenesetre tisztelettel tölt el bennünket az őz bakónak katasztrófa és mindannyian némán barátkozunk a Pernod-val, amely az egyetlen vigasztaló pont a „Fekete Kandur” sötét és nyomasztó hangulatában.

✱

— Nem illett hóhérnak! — mondja valaki. — Már a neve is...

Valóban, a neve! Anatole Joseph Deibler-nek keresztelték. Anatole! Ez napfelkeltét jelent. Pitymallatot. Ha a napkorong felaranylik a láthatár szélén, ez az Anatole. Ha valaki ezt a nevet viseli, akkor lehet Franciaország legbölcsebb írója, mint France. S lehet finom regényhős, mint Schnitzler művében. S elpusztulhat dekadens erőtlenséggel a durva prémvadászok között, mint Jack London novellájában. De semmiestre sem lehet bakó.

Vagy ha igen, akkor föltétlen meghalunk lelkileg.

Ejszaka visszajár a fogházkapuhoz, ahol lenyiszbálta a koponyákat.

A régiak többet nyakaztattak ugyan, mint mi, de azért becsületesebbek voltak. A hóhért, bármily nagy szükségük volt is rá, száműzték a társadalomból, a városban kívül kellett laknia, magányosan és megvetetten. Morus Tamás „Utópia”-jában pedig a bakó egyenesen a gyilkosok közül kerülhetett csak ki, aki őt már, azé a mesterség.

A mai hóhér a békés polgárt imitálja s állami támogatással éppen olyan közéleti személynek látszik, mint az ügyész, vagy a tenorista.

Azt az utálatos meggyőződést ültetik el bennünk, mintha a fejek lenyakazása, vagy az emberi testek kötélen való kinyújtása egyszerű társadalmi jelenség volna, akár a válogatott futballmérkőzés vagy a kormánypart nagygyűlése.

Még szerencse, hogy akad egy ilyen Deibler, egy ilyen Anatole, magas, sovány, galambosúr, cvikkerrel és finom, hosszukás ujjakkal, aránylag művelten, aki tulónve mesterségén, erkölcsileg meg hasonlít, visszajár a véres színlelyekre és figyelmeztet bennünket arra, milyen undorító, milyen állati, milyen dudához illő az, amit az Igazság nevében csinálunk.

NEM MEGOLDÁS

Festő: Miért zaklatsz folyton pénzért? Nem tudod, hogy a képeim a halálom után milliókat fognak érni?

A felesége: Az lehet, de jelenleg makkegészséges vagy.

Mi mindentől hülhet meg az ember?

Egy orvosnak olyan páciense volt, aki erősen meghült, valahányszor rákot cvelt, ellenben semmi baja nem lett a homártól. Egy asszony meghült, valahányszor lisztet szitált. Soká törte a fejét az orvos, hogy miért kap egy páciense minden vasárnap tíz órakor katarust. Végre rájött, hogy a hülés a sonkától van, amit a páciens ebben az időben enni szokott. Justh Theodore angol specialista azt állítja, hogy a niszporozástól gyulladást kap az orr, ennek okát nemcsak a hölgyvilág nagyobb érzékenysége, hanem a puder minőségében is látja, amellyel különösen az enyhén ki-pirosodott orrt bekenik. Az orr meghülésének abban is látják okát, ha a cigarettafüstöt az orron keresztül fujják.

Emlékezés Benedek Elekre

Írta és a budapesti rádióban felolvasta: SZENTIMREI JENŐ

I.

A Küküllő mentén felfelé haladva, különös érzés fogja el még a fantázia nélküli utasembert is, aki Bukarestbe igyekszik valami jóízű kijárási vagy kiadós üzlet lebonyolítására. Kiskapus tájéka még nemrégiben láng csapott ki a hegyek odvából, melynek világa mellett újsgát lehetett olvasni még a medgyesi állomáson is. Aki a természetföltött dolgokkal tart cimboraságot, ebből mindjárt sejteni kezd, hogy nem közönséges világ felé közeledik. Segesvárnál esztendő kacsalábán forgó kastélyokkal és elátkozott, ódon ónémet házacskákkal benépesített hegyorom bukkan elébe. Jótét lélek ilyen városokkal csak a mesében szokott találkozni. Az elvárásolt királykisasszony egészen bizonyosan olyan palotában lakhatott, aminőben a segesvári magisztrátus intézi esztendő százai óta a város jámbor polgárságának ügyesbajos dolgait. Aztán már nem is fűtött egy vonat, csak nesztelű tovaördül s Fehéregyháza tájéka, valószínűtlenül kék házikok mögött, ráccsal kerített fényőligetcskében alszik a költő, akiről legendák keringenek ezen a tájékon, melyek bizonyítják, hogy nem is a tömegsírban porladnak csontjai. Van, aki úgy tudja, hogy a székelykereszturi nagy fa alatt hányták ki a sírját. Mások elkísérték képeleikkel a szibériai olombányákba, ahol bizonyára még most is világszabadságról énekel a rogyadozó térdű raboknak. Lábujjhegyen járj ezen a vidéken, a mesék birodalma kezdődik itt, melyről a tömlőre vetett csángó énekes így dalolt egykor lelkendezve:

Székelyföld,
Mindég zöld,
Hazám ott,
Színem ott.

Azon a hajnalon is, most öt esztendeje éppen, rengeteg erdőben ébredtünk a feleségemmel, akár a mesebeli favágó kettő két gyermeke. Csakhogy mi gyorsvonaton ébredtünk, melynek kocsisora élén, álomtól vérmeszmekkel vágatott a megvadult óriásmozdonny. Bár a vonaton töltött éjszaka zsiabadt ólomehezkéhez hasonlóvá tette minden tagunkat, tisztán láttuk mindjárt, hogy a hunok királyasszonyának érdekébe tévedtünk. Tejfehér párafüggönyök usztak az Olt zöld víze felett, Rika királyné patyolat ágyneműje bizonyosan, melyet a palotabeli asszonyok aggattak ki szellőzni a felpirosló nap elé. Maga a szépséges királyné fehér lábait áztatta az Oliban, fekete hajkoronájában, ósbikkók boglyas rengetegében még ott motozott a hajnali szél. Éppen csak királyi természet, mosolygó orcáját takarták el előlünk az Olt felett szellőző ágyi ruhák.

Halandó földi ember ilyenkor kegyetlen nyirkosságot érez tagjaiban, mely átjár minden izomrostot, behatol a csontok velejéig, hogy minden porcikája reszket belé. Minket ezenfelül valami névtelen rettegést töltött el, mely torunkat fojtogatta, hogy szavakba se tudjuk önteni félelmünket. A vonat nem akart megállni abban a helyben, hogy sohase érjük el Rika érdekének délkeleti szegélyét, ahol napkeltekor vér ömlik az alsórákosi sziklahegy bazaltmelléből s végigcsorog rajta patokkal. Még a sineken szaladó vaskutyák is egy vérben fürdenek, melyek zuzalékkal rakva gördülnek az állomás felé. Mi lesz velünk, mi vár reánk, ha kilükkenünk a mesék fekete-vörös erdejéből a valóságba?

Előttevaló délután még, innen legalább háromszáz kilométernyire, idilli békesség veti körül a kis kolozsvárkönyeki nyaralóban, hol szabadságomat töltöttem. Délután álomban riadt bele a kertből egy hang:

— Halló! Távirat jött. Benedek Elek meghalt.

A kicsi ház négy évvel azelőtt épült. Szakadó őszi esőben tettük le alapkövét s erre a családi ünnepre ő is feljött akkor a napi vonatjárásra fekvő Kisbaconból és most itt rohan reánk halála híre is.

Döbönt rémülettel meredtünk a távirat-

lapra:

„Apánk meghalt, holnap, tizenkilencedikén temetjük. Anyánk még él.”

Most mehetünk Kisbaconba mi, kettős sirhant fölé kívánczó obeliszk alapkö letétele.

Es ezen a hajnalon, meszehagyva Rika meseerdejét, diderege lökött ki magából avonát Ágostonfalván, hogy lézás székely szekér rázson Kisbaconig, ahol a megfellebbezhetetlen valóság, a székely mese fejedelme fekszik kiterítve a nagy ebédlőházban. Baróton már koporsót szállító falusi szekérrel találkozunk s az egyik kőházból énekhang szűrődik a reggeli napfényben fürdő utcára. A falusi dalárda próbálja odabenn a „Mért oly borús” kezdetű gyászalt. Hát minden halál, még a Benedek-pár tragikus fenségű elmúlása is bannálissá tud válni a sokszázados gyakorlat megszokásában?

Bibarcfalván seprik a nagyutakat. Rengeteg ember önnölk ma át a falun a kisbaconi temetésre. Ne ölje meg őket a por, mielőtt oda-jutnának.

Az utkeresztelésnél haráságosan integet a nagybaconi templom tornya, mint máskor, ha Elek nagyapó falujához közeledtünk. A kisbaconi határból látszik jól a szemközti oldalon a négy jegenyenyárfa, melyek mögött, lombok közt megbujva áll a tágas kőház szilpos tornácaival s a tornác fölött, a tympanon kellős közepében, négy aranybetűt ragyog: MARI. A névről újra belénknyillal a távirat utolsó három szava: „Anyánk még él.” Egy-másra nézünk és csak a szemünk kérdez: „Vajjon még él?”

Most befordulunk a templom mellett. Átdü-börgünk a párszál deszkából rótt hidaszkán s a lovak már beentrappolnak a sötét fényőalléban, melynek minden fáját az a négy kéz ültette valamikor, melyek közül kettő már jégthédeg. És a másik kettő?

Szempillantás alatt megtudjuk ezt is. A másik kettőnek már csak percei vannak hátra. A család barátai már intézkedtek a második koporsó irányában is, hogy szakasztott olyan legyen, olyan sárgára fényezett díofa, aminővel a baróti utcán már találkoztunk.

Délutánban csakugyan önnölni kezd a nép. Háromszék, Csikszék, Udvarhelyszék, Brassó uri renden és közrenden lévő székelyei, csángói nem voltak együtt ekkora gyülekezésben tán a nevezetes agyalfalvai gyűlés óta. S a kisbaconi bíró hozza már az esküdtek élén a megindító felírást koszorú: „A kis falu sir-síratja nagy fiát.” Sorra érkeznek a fiúk, az írófiak a székely csapatból, akikkel vonaton, döccenő autóbuszokon lelketkirázó szekerek-kilométerek százait és százait nótázták és tréfálta végig még ennek az évnek a tavaszán is. Nyíró Jóska, a híres verekedő, Tamási Áronka, az amerikai csavargó. Tompa Laci, a hórihorgas, örökké tépelődő poéta, Zagoni Pista, akinél a politikusszűnket tartottuk volt s Brassóból a recsegő beszédű Farczádi akiről azt mondta volt Az, aki most a koporsóban pihen, hogy elég számár volt, mikor elhánnya becsületes székely nevét, mert milyen szépen hangzott egymás mellett a két keresztnev: Sándor Áron. A harmadik nemzedékből, a nevezetes tizenegyekből, akik ugyan-csak az ő szárnnyal alól bujtak ki, egyedül Tamási jöhetett el, de bizonyosan itt jár most minden gondolatával Kacsó Sándor, Balázs Ferenc, Jancsó Béla és Finta Zoltán is, nemkülönben Bartalis Jáni, a csángók büszkesége a mi korosztályunkból, akihez az eldugott Alsókőszálya eddig el sem talált a távirat.

És nincsen itt Sipos Domokos. Neki előre kellett menni szállásainálának esztendővel ezelőtt, azon a szomorú, fekete karácsonyon a dícsőszentmártoni bolondok temetőjébe.

Ilyen végtisztességet nem adott Székelyország egyetlen fiának az öreg báró Orbán Balázs elköltözése óta. De akkor sem volt, nem lehetett ilyen szívtépő a zokogás. Mert Benedek Eleket most veszítette el Erdély, mikor a legnagyobb szüksége lett volna rá s ebben

Fehernise meg fogait, megiepo gyorsasaggal ható eljárásunk által!

A KOLYNOS fogkrém megsemmisíti a bacillusokat és csirákat.

Tisztítsa fogait KOLYNOS fogkrémmel, 3 napon belül 3 árnyalatú fehérebb lesz fogsora. KOLYNOS lehetővé teszi azt, amit egyetlen más fogpasztával sem érhet el. Eltünteti a fogakon lévő sárga foltokat és a fogzománcot elhomályosító lerakódást. Habja behatol a legkisebb foghézagokba is és fertőtleníti az egész szájrüregt. A KOLYNOS használata fehér és egészséges fogsort, rózsás, erős foghúst eredményez. A KOLYNOS fogkrém használati módja: 1 centiméter nagyságu darab száraz fogkefén, naponta kétszer. Vegyen meg ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

a zokogásban ott fuldoklott az elkésett önvád meakulpája is, mely most tíz körömmel kaparná ki a nagyhirtelen ráhuzott sárga görngyök alól.

II.

Mindezeket csak úgy futtában el kellett mondanom, mert a napokban Budapestre érkezve, így fogadott egyik jóismerősöm:

— Hallom, a rádióban is felolvasol. Hát, szép dolog a kegyelet, de hálásabb témát is választhatnál volna. Ki az ördög kíváncsi emlékezésedekre ilyen nyári rekkenőben?

Hát igen, a kegyelet szép dolog és a téma legkevésbé hálás. Humorra kellett volna fogni a dolgot, vagy nyári szerelemre, a platina-szőke menyecske és a szuggesztív tekintetű parkettáncos fürdőidilljére talán. De ki tehet róla, semmi érzékem az ugynevezett hálás témák iránt. Abban az iskolában, ahol nyolc éven keresztül a Benedek Elek élete és példája járt tanítómesterként előttünk, soha szó sem esett arról, hogy ez vagy az a téma hálás-e vagy sem?

— De hiszen ez örület! — mondja rosszaló fejesóválással az én jóismerősöm. És ezt már rá kellett hagyni. Örület bizony, valami szent örület, mely előbb-utóbb végezni fog mind-azokkal, akik még kitanának mellette. Eszelős naivitás, mely édes testvére a vak fanatizmusnak. Megszálltság, amelytől nem lehet szabadulni egy életen keresztül. Ostoba képzelődés, sőt ennél is több, rögeszmés bekapzelség. Beképzeltése annak, hogy az ember nem önmagáértvaló s hogy életével és munkájával nem csak a személyes érvényesülés, a mákonyosan szédítő karrier egyengetője, de mások nyomorúságain és szenvedéseim is segíteni vagy legalább enyhíteni hivatott. Téveszme, hogy ilyen uton-módon egyetlen ember is képes a mag szűk hatókörében új világot teremteni, bensőségesebbet, tartalmasabbat, őszintébbet, elviselhetőbbet annál, amelynek jármában hétköznapijaink vánszorognak. Ezért nem hálás téma Benedek Elek, aki sohasem volt a külsőséges sikerek, a kápráztafő felszín s a válogatott trükkökkel dolgozó önkéklám embere. Nem hálás, mert a munka embere volt, aki inaszkadtaig dolgozva, példájával tanított másokat, hogy az egyetlen lehetséges megváltás, melyre pedig ma annyian szomjuhoznak, egyseggyedül a jólvégzett munka felemelő örömeim lehet fel, mert önbizalommal tölt el. És a szilárd önbizalom hegyeket képes elmozdítani. Ó volt az, aki mindent fordítva csinált, szemben az árral, fittyet hányva márl-holnapra letűnő irodalmi és világnézeti divatoknak, aki fiatalon konzervatívnek, hajlott korában örök fiatalnak hatott, aki a keresztényiséget nem hangoztatta, hanem gyakorolta s a felvilágosultságot pillanatra sem tévesztette össze az üres nagyképzéssel. Ó választotta az előtte álló feladatok közül mindig a nehezebbik részt, hogy egykor szép öregség jusson osztályrésztül magának és vele a halált is könnyű szívvel vállaló élettársának. És ezért kárpótolta őt az élet egy küzdelmes ifjúsáért olyan utolsó nyolc esztendővel, melyben megújodott életéreje szakadatlan harcokon éghetett fel. Szép volt ez az öregség, mert révében a hős önmagáért és családjáért vívott életharca éposziva szélesedett, hogy valamikor az utódok ajakán új székely hőskötemény alakjában támadjon újra fel. Ez a költemény elregéli majd, hogyan vette fel a harcot egyszál öregember, egyszál tollal népe megtartásáért azon a csatatéren, ahol már minden elveszettnek látszott.

En láttam a harcot. Beszélhetek róla, ha mególyan hálátlan is a téma.

(A második rész jövő vasárnapi mellékletünkben.)

CARMOL
FRIKCIÓ HÜLES ELLEN

Férfi Agnes:

Szinek a város palettájáról

Klub.

Igy se jó, úgy se jó...
Pattog a dzsezz.
Vörös frakk a zenészekén.
Kopaszodik a szaxofonos fejbubja.
Piros frakk, kopasz fej.
Gyerekes mókákat rögtönöz.
Asítását kacagó gurgulázásba fojtja.

Klub...

Fehér és színes üvegburák pótolják lampionosan a hangulatot.
Szalmaszárga hajú nők kivágott hátára simul a forró férfitenyér.
Talpalatnyi helyen ritmusra topognak;

Tánc.

Kövér, öreg mamuskák fiatal mindenrekeszek karján.
Minden hájjal megkent anyagi kislányok, öreg legényekkel.
Fiúk. Nem tudod, honnan kerülnek elő estére kiválasztva és lenyalt
frizurával, kitömött válluk fölött.
Ez a főfoglalkozásuk.

Nők.

Kábitóák, démoniak, elegánsak. (Otthon talán nem volt vacsora, vagy
holnap jön az adóégrehajto.) Mindegy.
Vigáznai a látszatra.
Lépést tartani.
Menekülni, menekülni!

Pincérek.

Hajlongó szolgálatkészek.
Fehér rabszolgák.
De sokat tudón mosolyognak.
Sokat látnak.
Sokat tudnak.
Azért szemtelen a mosolyuk.

(Pincér, ezt a cédulát odaadja a direktor urnak! Látja, ott harmadik asztal. Jobbról. Száz lejt hoz. Csak diszkrétén... Smucig procc! — összegyüri a cédulát és nem ad!)

Asztalok.

Házaspár. Kissé tulhangos zsörtölődés, utána unott hallgatás Ellenséges
sötét unalom. Két perccel később. A nő arca egyellen csábító mosoly.
Halacska akad a kifeszített hálóbán. Gyaunullan társaság telepszik melléjük.
Meggőltő fölszabadulás. Nem ismernél rájuk. Édesek. Fölbillanyozottak.
Beszédeselek. Szeretetteléltok. Csak olykor suhan át szemükön komor boru, ha a
fejek fölött szemük véletlenül összevillan.

Menekülés.

Klub.

Fények, színek, hangok és hangulatok egyformán erőltetettek. Hamisak
Lyrai költő. Rulétiszobából jön.
Mozdulatai gögősek és hanyagok. Elegánsak.
Csak a keze áruló. Hosszu, ideges ujjai, ahogy a 300 lej nyereséget a zsebbe
gyömöszölik.
Nem hazardőr.
Biztosra megy.
Egyszer egy este, okvetlen nyeresében van.
Akkor hidegen abbahagyja.
Nem hajtja a még több nyereség lehetőségének láza.
Józan polgár, aki beéri a kevesebb biztossal.
Elég lesz holnap estig.

Fiatalemberek. Táncosok.

Igy beszélnek:

No, most a jó kövér öreg bestia kövekezik.
Föl kell kérni. (A férjet holnap kell rábeszélni az életbiztosításra.)
Gyerekek, ne röhögjétek nagyon feltűnően.
Még visszafordul cinikus pofával.
A nő előtt derékszögben, kifogástalan udvariassággal hajol meg.
Nem. Ez már hódolat. Olvadás. Megsemmisülés.
Ahogy a karkötős csuklóra omlik, abban már a középkori apród rajongása van
ezeregyedik javított kiadásban.

(Istenem! — sóhajt otthon a „jó kövér bestia”, — vannak még kedves, rajongó fia-
talemberek — és megpetően nézi felfelé forduló pénülő urát.)

Klub...

Asztalok végtelen rommikkal.
Végtelen bridzsekkal...
Asztalok regál-sörökkel és konyakokkal.
Asztalok semmivel.
Asztalok üresen.
Asztalok folyóiratokkal.
A legtöbb asztalnál fogyasztás semmi.
Csak ülnek és beszélnek.
Egymásról. Magukról.
Nincs szentség. Nincs tilok.
Nincs magánélet.
Olyanokról beszélnek tíz ember előtt, amit szerető a szeretőjének nem mond el.
Egyik asztalnál asszony ül a barátjával, akit már köztudomásúan un.

SHELLGAS

Csak egy gyufaszál lángja...

...és abban a pillanatban rendelkezésére áll - FÁRADTSÁG NÉLKÜL, TISZTÁN ÉS KÉNYELMESEN - a „Shellgas” égő teljes forrósága. Az edények feneké nem kormosodik be, és az ételek megfőzéséhez egyharmad annyi idő szükséges, mintha más fűtő anyaggal főz, viszont az égőket játszi könnyedséggel szabályozhatja, teljesen a szükséglet szerinti.

Állandó állítási és bemutató termek:

BUCUREȘTI
„ITAR”
Calea Victoriei No. 51. Tel. 3 79 00

„SANITAS”
Str. Mihai-Vodă, 5. Telefon 3 38 57

BRASSÓ
„CALORIA”, S. A.
Lecser No. 23

Széke karjára fonva a kezét, más ül mellette. A köztudomásúan új műsorszám.
Ő még nem tudja. Mások már tudják.

A férj römizik.

Fordítva is van. Ahol az asszony römizik...

Itt békességes családi háromszög.

Ott még békésebb négyszög.

Beszélnék.

Pletykálnak.

Kacagnak.

Táncolnak.

Üzleteket bonyolítanak.

Flörtölnek. (Vagy ez talán ugyanaz?)

Néha, fáradtabb pillanatokban kibújik szomorú, vagy unott arcuk az

álarok mögül. Gyorsan eléhezni a függőnyt.

Menekülnek.

Elvetélt művek, lefagyott ambíciók, soha be nem fejezett regények,
meg nem festett hatalmas kompozíciók és tiszta törekvések, álmok temetője;
Művészasztal.

Időtlén egy ilyen klub.

Az ottlétük kikapcsolódnak térből és időből.

Ott élnek, ott szeretnek, ott esznek,

ott keresnek, ott csálnak, oldnak —

kötnék és szakítanak és őszintébb másodpercekben

ott undorodnak egymástól és maguktól, hazug és improduktív

életüktől.

De menekülnek. A céltalanságuk, a sötét gondolataik,

a lelkiismeretük,

a tehetetlenségük,

az unalmuk,

a gondjaik elől.

A lámpák köré.

A zajba. A világosságba.

Egymás elől — egymáshoz.

Klub...

Szerelmeslevelek alkonya

Száz esztendővel ezelőtt még több mint
er nyilvános írások ült a párisi utcákon
és mindnek bőven akadt irónivalója. Az
„írastudó ember” akkor még ritkaság-
számba ment, hát még az olyan, aki ékes-
szép szavakba, virágos mondatokba tudta
önteni a más mondanivalóját. A nyilvános
írók meghallgatták, kikérdezték a fe-
leiket, aztán aszerint határozták meg a
fizetséget, hogy mennyi a munka, milyen
nagy a feladat? Nagy szerelemért, lobo-
gó vallomásokért többet számítottak,
mint az udvarlás hüvös, udvarias kezdé-
sért. Versért még többet, ha pedig akadt
olyan szerelmes, aki azt kívánta, ha a
verssorok első betűi lefelé olvasva az
imádott nevét jelentse, e nehéz feladat-
ért aztán borsos árat fizetettek. A nyil-
vános írók aranykorszaka letűnt, a
szerelmes levelek kimentek a divatból.
Ma már csak elvétve akad rózsás, virá-

gos, galambos, aranyszélű levélke, a sze-
relmesek — leginkább telefonálnak egy-
másnak. Csak hirmondója maradt Páris-
ban az egykori szerelmi levelezők tábo-
rának. Két árva „nyilvános írók” gub-
baszt mindössze egy-egy forgalmas utca
sarkán. Dolguk nem igen akad. Ha kap-
nak is elvétve megbízást, nincs semmi
szó szerelemről. Üzleti leveleket vagy
adómérséklési kérvényeket íratnak ve-
lük, száraz, rideg írásokat, amelyekből a
dolog természetéből kifolyólag száműzve
vannak a rímek, meg a szép, színes jel-
zők. Az egyik nyilvános írót, amikor
megkérdezték, hogy mit gondol, mi az
oka annak, hogy az érzelmes, szép leve-
lek korszaka így lehanyatlott, nagy bu-
san ezt felelte:

— Az emberek megtanulták a betűt és
némielg elfelejtették a szerelmet.

A tisztánlátást igyekeztem elősegíteni,

— mondja M. Hegyi Ilona a „Fábián & Comp“-ról, a B. L. és Népujság augusztusi ajándékregényéről

Főnökök és kereskedők a kisváros elégedetlen életében

Azt kérdezték tőlem: „Miről szól az új regénye?”

Emberekéről.

Egyszerű emberekről. Csak úgy, mint ha mi magunk lennénk szereplői ennek a kicsi irásnak.

Fábián a „Főnök”. És az ő társai. Egy kicsit szimbólikusan értelmezem könyvemnek a címét: „Fábián et Comp”. Igen, Fábiánról akarok írni, a Fábiánokról, a kik „jó nevelést” kaptak. A kik egészen becsületes, korrekt, sőt szinte azt mondhatnám, jó emberek. S akik mégis becsületesnek, ha más nézőszögből ítéljük meg tetteiket.

Főnökökről beszélek ebben a kis könyvemben. A kik nem mindig rosszak, akik nem is okvetlenül aljasak. Ők egyszerűen csak egy visszás rendszer gyermekei. Egy rendszeré, amely ma már idejét multá, amely tele van ellentmondásokkal s amelynek ilyenformán az erkölcsi sem érvényesek.

Mert az igazság nagyon viszonylagos fogalom. Változik egészen egyenes arányban a gazdasági viszonyokkal.

Igy gondoltam arra, hogy kicsi erőmmel megpróbálom megvilágítani a mai társadalom visszásságait. És csak úgy, hogy egyszerűen leírom az eseményeket, ahogy azok ma vannak, banális frázisok, kötelező közzéadások és lírikus állhangulatok nélkül. Mert egyedül csak arra akartam rámutatni, amire tulajdonképpen az élet maga is mindennap ezerszer rámutat, — csak nem akarjuk meglátni benne — hogy a mai társadalom erkölcsé hogyan néz ki ezerkilencszázharmincnyolcban.

Egy kisváros életéből vettem ki pár napot. Csak tavasztól-őszig. Mégis minden benne van ebben a néhány hónapban.

Fábián csak olyan, mint amilyen minde Fábián. És amilyen lehet egy Fábián. Az emberek jók is és rosszak is.

Az örökasszony: Mária. Aki, bár már tisztáztem, bár már előre lát és meglát dolgokat, bár ezerszer csalódott már, mégis... újra hisz és újra csalódní fog.

Az „et Comp.” név alatt nemcsak az üzletársát gondoltam ennek a kisvárosi nagykereskedőnek. Általában társait értettem a mai vidéki város életében. Társait, akik próbálkoznak, akik különbözők és akik csak abban hasonlítanak egymáshoz, hogy valamennyien elégedetlenek és hogy legfennebb odáig jutnak el, ahol már észreveszik rendszerük fonákosságait, de egyikük se lát maga előtt elérhető jobbat.

Társak a beléjük nevelt előítéletekben, társak a nagyon báványozásában, társak a megszokott, kényelmes, otthonról hozott úrlétecsökben, esküsznek rájuk s azok mégsem tudnak biztosítani nekik semmi nyugalmat.

Nyugtalanok.

Helyüket keresők.

És, ha akad egy-két értelmesebb közülük, az mindegyre akadályokba botlik. Fejét kegyetlen kőfalba üti. Kőfalba, a melyik nem akar leomlani, bár nincs semmiféle rendeltetése.

Nem könnyű ledönteni egy ilyen vastag falat, amikor tégláit otthonról hozott gögőse, belenevelt üres frázisok malterezték össze.

A butaságot nyugodtan hasonlíthatjuk a kőfalhoz. Tartós és makacs és nehéz ledönteni.

Fábián még csak nem is buta.

Egyszerűen kényelmes ember, aki természetesen találja, hogy minden úgy legyen, ahogy apáink idejében tanították. És, hogy végül ő sem egészen boldog, azt

szinte észre sem veszi. De semmiesetre se gondol arra, hogy helyeztén változtathatót volna, hogy szerencsétlenségének ő maga a kovácsa.

Nehéz az emberekkel elhitetni, hogy valami, amit már megszoktak, amit már örökörvényűnek hisznek, lassanként érétketlenné válik. Ugy-e, pedig milyen természetes, hogy a husz év előtt viselt ruha lett légyen ezelőtt akármilyen elegáns, most divatját mult, muzeumba való, használatlan holmi.

Rosen Alice:

Madame Choucher és a lánynevelés...

Egyik éjjel nyomasztó rossz álomból ébredtem, kicsit erőszakolt ébredéssel, mint ahogy a víz alatt uszó feldobja magát a felszínre, amikor nem bírja már tovább levegő nélkül.

— Mi volt ez? — Szívem gyorsan és erősen festett arccal. — Oh, hiszen ez Madame Choucher, a francia tanárnőnk a hetedikből! Hogy nem ismertem fel azonnal?

hevesen ver, fogaim összekoccannak, még tagjaimban vibrál a rémület, komisz rossz álom volt. Egy zöldruhás nő üldözött. Nagy, kövér nő volt, fekete hajjal.

Hát még most sem hagyja nyugton az embert! Szörnyű nő! Nem eleget gyötört bennünket négy éven át?

— Madame, ez így nem mehet tovább! Lásd be, végtére is kinőttem már az iskolapadból és én, az igazat megvallva, úgy vártam ezt az időt, — Ön miatt, Madame.

— Gondoltam, akkor majd, mint két egyenrangú felnőtt ember, beszélhetünk egymással és én meg fogom magyarázni Önnek, hogy bármilyen jól ismeri is a francia nyelvet, nagyon rossz pedagógus. és törekvő fiatalok vagyunk és ez mégis csak más, Madame.

— Oh, sok mindent el akartam még mondani Önnek, de nem sikerült. Mint a rab, aki szabadulása után is lábain érzi a bilincsek súlyát. . . úgy voltam én is. Mikor érettségi után szembetalálkoztunk a korzón, a szokott ijedtség és zavar fogott el és a nyolc év alatt belém kövült alázattal köszöntem. Ön, Madame, szinte gunyos és fölényes biccentéssel intett, hogy látsa és tudomásul vette köszöntésemet és sajnálja bár, de kénytelen elszenvedni, hogy egy korzón sétáljon velem és valamennyi maturált növendékével, mert vétke gondatlanságból eddig még nem építettek külön járdát a tanárnők és egy másikat a növendékek számára.

— Öt év nagy idő és én igyekeztem elfelejteni a középiskola kellemetlen, kiérett emlékeit, melyeknek Ön a főalakja, Madame.

— De mit tegyek? . . . lehet, ez elégtétel lesz Önnek. . . én nem tudom elfelejteni. Éjszakáim nyugalmát megzavarja néha az Ön alakja és a sok, el nem mondott szó bennem maradt s úgy izgat és nyugtalanít, mint egy bőröm alá fúródott tüske.

— Pedig lehet, hogy nem is volt Ön rosszszívű nő, Madame, csak a tükre néha nagyon kellemetlenül őszinte volt. Mi pedig olyan vérlázítóan, olyan szemtelenül tizenhétévesek voltunk, hogy azt nehezen bírja elviselni egy még mindig ifjú, negyvenéves asszonyi szív.

— Most már értem, miért fésülte meg az Ági loknis, szőke haját saját kezével, mondván, hogy az Ági frizurája szabályellenes. Ön kapott egy rendeletet direkt a minisztériumból s ez a rendelet előírja, hogy a loknikat szoros varkocsba fonva, tüvel kell a fejhez erősíteni. . . Hogy bámultuk a tanügyi miniszter hallatlanul rossz ízlését és az Ön ügyességét, amely kevés fáradsággal megtalálta a legelőnytelenebb frizurát, amitől a legszebb lány is egyszerűen csúnyának látszott.

— Persze, mindennek a miniszter volt az oka.

A miniszter egyenes parancsára ren-

nálhatatlan holmi.

Megirtam a „Fábián et Comp.”-ot és ha csak néhányan is lenéznek majd és így szólnak: „Hol itt a hiba?”, — akkor már elégedett leszek.

A hiba meglátása már magában hordja a fejlődést. A kételkedés a kutatás szülőanyja.

A „Fábián et Comp.” nem lázít. Csak arra biztat, hogy tiszta szemmel nézzünk körül.

dezte meg a kombiné-razziát is, ugy-e, Madame?

Sok idő telt el azóta, nyugodtan beszélhetünk róla, hiszen sokan lesznek, akik nem Önnél tanulták a francia nyelvet és nem tudják, mi az a kombiné-razzia. Ezek nek magyarázatul csak annyit: a kombiné-razzia Madame Choucher beteges kíváncsiságának egyik megnyilatkozási formája volt.

Jól emlékszem, Zsuzsin kénssárga, batizst kombiné volt, keskeny csipke-szegéllyel. Láttára a Madame elfintorította az orrát. Nem tudom, miért? Lehet, hogy nem szerette a kénssárga színt s finom ízlését bántotta a Zsuzsi kombinéja, de erről szegény Zsuzsi igazán nem tehetett.

— Tudja-e, Madame, micsoda megalázó érzés volt az? Ott állottunk felemelt szoknyával, ki csipkés nadrágban, ki háziszőtt fehérneműben, ki anyakéz-foltotza ingecskében. Valakin volt egy csokos barchet alsónemű. . . azt a lányt néhány évre megbélyegezte a pórias szegénység bélyege. Faluról jött szegényke s Ön ajkát biggyeszítve mondta: „így nem jár, csak egy cseléd.”

— Azt hiszem, ha egyenként pofonütött volna bennünket, kevésbé égett volna az arcunk, mint azon az emlékezetes délelőttön.

— Ön mindig vizsgálódott, mindig szimatolt. Néha rajtaütésszerűen benyúlt a zsebünkbe, vagy átkutatta a táskáinkat, most sem tudom, miféle titkokat keresve. Rendszerint talált is összerezagadt savanyu cukrot, tisztának alig mondható zsebkendőket és kifli-morzsat.

— Az Ön rettenthetetlen kényuralmának nem volt határa.

Katonás fegyvellemmel, asszonyi logikátlansággal és szeszéllyel, engesztelhetetlen gyűlölettel és megvetéssel igazgatt bennünket.

— Lesujtott és felemelt bennünket, csak hogy újra lesujthasson. Kimeríthetetlen fantáziája volt a kínzási módok kitalálásában. Ha dicsért valakit, csak azért tette, hogy a megalázás azonnal jobban fájjon. Szavai mérgezett nyilak voltak, melyek nem tévesztettek célt soha.

— Gyönyörű zarnoki asszony volt Ön, Madame, még hervadt és korrigált bajjai is robusztusan és lenyűgözően hatottak. A katedra az Ön számára trón és színpad volt egyben, ahol rejtett képességeit, álmait és vágyait megjátszotta.

— Mert, valljuk be, minden fitymáló lenézése mellett is fűtötte és izgatta Önt az a harminc figyelő, remegő, megdöbent, nagy gyűlölködő, fiatal szempár.

— Mi, harmincan, a közönség voltunk és Önben egy nagy drámai színész nő elmulasztott szerepei égették.

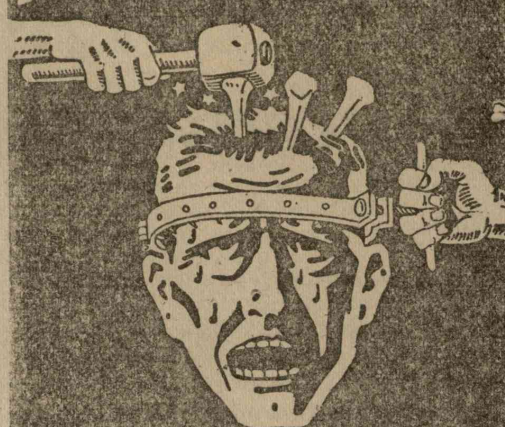
Néha csukott ruhában jött, simára fésült sötét hajával, némán ült le és végignézett rajtunk.

Visszafojtott lélegzettel figyeltünk. A hideg szaladgált a gerincünk körül. Ilyenkor a lét hívságos örömeiről beszélt nekünk; az egyetlen idevezítő útról, a férfiak és különösen a diákok iránti érdeklődés szörnyű erkölcsromboló hatásáról.

Némán hallgattunk, bár tudtuk, hogy a Madame más utakon keresi az ivedveséget.

— Aztán, mikor az özvegy Andromaché parádés szerepét olvasta, fekete szeméi villogtak s a karperecek csörögtek impozáns méretű karjain. . . Hektor öz-

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉNEK
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

vegyének szerepe jól illett Önhöz s amikor Pyrrhus kikosarazta, szinte fájta a szívünk. Hiszen olyan boldogan adtuk volna áldásunkat, — Pyrrhus Epir királya volt s birodalma oly messze feküdt.

— S amikor viharzott Ön, olyan volt, mint a háborgó tenger. Mit tudom én, micsoda indulatok és szenvedélyek heve ragadta el. Forrt és lobogott, hatalmas mellkasa zihálva emelkedett, orrcimpái remegtek s fehér öklével az asztalra ütött.

— Mindennek és mindenkinek parancsolt, Madame, az igazgató is félt Öntől, a tanárnők is, a tanügyi inspektor is, csak az idő nem respektálta Önt s minden tiltakozása, minden hőies erőfeszítés ellenére változatlanul rohantak az évek. Amikor ez néha észébe jutott, annyi szekundát adott, amennyit csak egy ültében le tudott írni.

— Emlékszik-e, Asszonyom, a Lilla-ügyre?

Ugy-e, furcsa hogy így, évek után felbukkannak eltemetettnek hitt történetek? Hiába, semmi sem vész el!

A jöttött olyan, mint a kényes, nemesfajta virág, — emléke, ha nem ápolják, hamar elpusztul, de az elkövetett igazságtalanság olyan, mint a szerb tövis, szívós és elpusztíthatatlan. Ahányan voltunk, szerteszédeltünk azóta a világ minden tája felé, de, azt hiszem, erre még mindannyian emlékezünk. . .

Lilla pisze kis magyar lány volt. Szülei sok év előtt a Regátba származtak el onnan küldték ide tanulni Lillát.

Az egyik intézetben volt bentlakó Lilla s jól emlékszem, pisze kis orra gyakran volt piros, mert sirt éjszakánként az otthon után, no, meg volt valaki otthon, akit Lilla a tizennyolc esztendő szívének első nagy szerelmével szeretett. . .

— Az év vége felé jártunk, lázasan készült mindenki az érettségire. Az utolsó dolgozatirások történt, hogy váratlanul, „puskák” után nagy razzia! tartott, Madame és talált egy sürgönyt Lillának címezve és benne két szót: „Szeretlek nagyon”. Nem felejttem el az akkori arcát, Asszonyom. Alvilági árnyak kigyóztak rajta, Dante álmodhatott ilyenről, amikor a pokolban járt képzeletében.

— Ön nem szölt egy szót sem, csak vette a köpenyét és otthagyt bennünket, ámuló lányokat, balsejtelmekkel és izgalommal a szívünkben.

Lilla fehér lett, mint a fal, leborult a padra s füzetébe írt Voltaire-jellemzést a könnyeivel egészen összepacnizta.

— Hogy Madame hová indult, miután tőlünk elviharzott, azt csak másnap tudtuk meg. Elment az intézetbe, ahol Lilla lakott, megkérdezte, melyik a Lilla székénye s mikor a bámuló személyzet megmutatta, mindenki legnagyobb ámulatára, feltörte a szekrény lezárt ajtaját.

Olyan félelmetes volt, hogy senki se mert a közelébe lépni, vagy tiltakozni.

— Izgatott, remegő kezekkel turkált a leányholmik kusza tömegében, aztán egyszerre felragyogott az arca. Megtalálta, amit keresett.

Levélcsoomag volt, de micsoda csomag. Egy erősebb fajta állami levéltár tömegével vetekedhetett. Öt kilót nyomott.

A Madame nem törődött ezzel, hóna alá csapta s úgy vitte el a drága zsák-

mányt, mint életének legszebb trófeáját. Két napig színt se láttuk. A harmadik nap órára jött, Madame, sápadt volt a szemei alatt mély karikák kékeltek.

Helyére ült s egy fáradt mozdulattal megismétlotta a homlokát. E mozdulat drámaiságában annyi póz volt, hogy nem vártunk semmi jót.

Premiére izzó, feszült ünnepélyességgé honolt az osztály felett. Halotti csendben kezdte el, Madame:

„Két nap óta szüntelenül azon fáradoztam, hogy bevilágítsak abba a mélységbe, ahová egyik szerencsétlen társnőjük zuhant.

Lillának a kezét szorongattam, mert attól féltem, hogy elájul.

„Tegnapelőtt óta öt kilogram levelet olvastam el. Tudják-e maguk, mit jelent ez? Öt kiló levél, csupa szeretlek, meg ah, meg óh, gyöngyvirágom, meg életem és csók ezer, meg tizezer... Egy helyen a levél írója ezt a kitételt használja: „Igy szeretlek, ahogy vagy, le ne fogyjal egy dekát sem”. Tudják, lányok, mit jelent ez? Nem, nem, maguk még gyermekek, hogyan is tudnák... Az undortól majd elájultam, de kötelességemnek tartottam, hogy mindent elolvassak. Ma hajnalban készen álltam vele és fogalmat alkottam magamnak, micsoda romlottság lakhatik egy ilyen fiatal, tizenhét éves lélekben.

„De még nem készült el... Egy másik levélben hivatkozás történik egy

csókra, amely olyan hosszú volt, hogy a nagymamától az állomásig tartott, amikor az illető férfi kocsi az állomásra kísért a hölgyet. Most képzeljék el, lányok, azaz — mit beszéltek, de hogy képzeljék el... ilyesmivel nem szabad, hogy megfertőzzék a képzeletüket!... Miután nemcsak vezetőjük, hanem erkölcsi életüknek őre is vagyok, javasolni fogom az e célból összehívott rendkívüli tanári konferencián, hogy a mételeyt irtásuk ki magunk közül s a megtévedt növendéket tiltásuk ki Románia összes iskoláiból!

A többi aztán gyorsan pergett, mint a film.

Sürgöny ment a szülőkhöz. Azok rémülten ültek vonatra, hogy gyermeküket az erkölcsi romlás karjaiból kimentessék.

Az iskola olyan volt, mint a felzaklatott méhkas. A tanárból heves viták zaja szűrődött ki. Az igazgató, jóindulatú, becsületes ember, — úgy sejtettük — enyhíteni próbálta az ügyet, de nem lehetett.

Madame Choucher ágált, szónokolt, az erdélyi erkölcsök lazaságát kárhoztatta az Ökíráság erkölcsiével szemben. Különben is mindig keresztlvitte, amit egyszerű a fejébe vett.

Lilla intézetének az igazgatónője sürgette, hogy orvosi bizonyítvánnyal cáfolják meg a Madame rágalma. Lilla azt mondta, hogy inkább a Kőrösbe ug-

rik, de ő ezt a csufaságot tul nem éli. Egyik sírógörcsből a másikba esett s valaki mindig mellette volt, hogy kárt ne tegyen magában. Végül belátta, hogy ezzel csak a vádakat támogatja és egy nap orvoshoz ment az édesanyjával...

„Virgo intacta” — szólta a bizonyítvány és alatta a közismert orvos aláírása.

Sajnos, a bizonyítvány nem hűtötte le a Madame erkölcsjavító és mételeytisztító ambíciót.

Hiába, nő, Musse szerelmes versei benne voltak a tanteremben, de a Lilla szerelmes leveleire nem volt pardon.

Az ártatlansági bizonyítványt a Madame egy heves gesztussal darabokra tépte s így semmisültek meg Lilla reményei, hogy befejezheti az iskoláét.

Lillát a kiállott izgalmak és megszegyenítések beteggá tették. A buskomorság jelei mutatkoztak rajta. A vidám és gondtalan gyermeklány teljesen megváltozott, szemeit mindig lesütötte s ha szóltak hozzá, zavarba jött. Szülei elvittek gyógyulni és felejtetni...

Néhány éve levelet kaptam tőle. Azt írta, hogy most már kiheverte a dolgot, csak az emlékezteti a multra, hogy beteges irtózatot érez, ha magas, barna aszsonyokat lát.

A Madame azóta eltűnt a szemem elől. Áthelyezték valahova igazgatónőnek s úgy hallom, valami kúntüntetést is kapott a fiatalság szellemi és erkölcsi nevelése terén szerzett érdemeiért...

Bizonyos csunya szokások...

IRTA: VÁRADY ILUS, A BÉCSI KOZMETIKAI EGYESÜLET ELNÖKNŐJE

Nekünk, kozmetikusoknak, nem elég, utra valóul mindenfajta finom krémekkel és arcszeszekkel a kezeléseken kívül, hanem ezek mellé egészen ingyenesen hozzá kell adnunk esetleges megfigyeléseinket a páciensnek bizonyos öröklött vagy csupa affektáltságból felvett, avagy helytelenül alkalmazott öltözködései, mikabeli, beszédmódjai, avagy más, sokszor szavakkal alig körülírható, a fölületes szemlélő előtt alig feltűnő, de mindig az egyéni benyomásnak igen nagy hátrányára szolgáló szokásaira vonatkozólag.

Nem akarjuk azt a már absolute nem helytálló kifejezést használni, hogy a mai hölgynek és férfinak egyaránt az ilyen „vidéki” szokásokat el kell kerülnie, mert ma már alig van különbség a vidéki és a városiak között. Ugyanazon mozdaráboknak örvend ma a nagyváros, kisváros és a falu embere. Sőt egészen nyugodtan merjük állítani, hogy ma a régi „vidék” emberének a műveltsége mélyebb, alaposabb és kiforrtabb, mint a nagyváros lakosáé és hogy a kritikája józanabb és általánosabb. Hihetetlen, de így van, hogy ma a nagyvilág városok tömegei mennyire a befolyása alatt állanak egészen egyoldalú és olykor a maguk túlzásában végtelenül butító sajtóorgnumoknak. Tehát nem itt van a baj.

A baj oka abban rejlik, hogy vidéken a családi kasztszerűség sokkal intenzívebben él még ma is, mint a nagyvilág városokban és így megtörténik, hogy a legintelligensebb és modernebb családokban is fennmaradnak bizonyos szokások, amelyeket tévesen „vidékiességek” szoktak nevezni, pedig tulajdonképpen nem mások, mint bizonyos családiasságok.

Ilyen rettenetes szokás például a túlzott kíváncsiság. Ha egy ilyen családiasság hölgy megismerkedik valakivel, mondjuk, egy nyári üdülési, vagy gyógyulási, vagy talán csak egyszerűen szórakozási célból tett utazás alkalmával, vége-hossza nincsen a kérdézőkódásainak. Ahelelyet, hogy a másikat hagyja magát kibeszélni, ami igen kitűnő alkalom az illető egyén karakterének a kitanulmányozására, állandóan újabb kérdéseket tesz fel, amire az illető egészen biztosan nem fogja az igazat mondani (jusz sem!) és mellé öngyász, csak magáról beszél állandóan. Az ilyen ismeretségek sorsa azután a leggyászosabb. Romeóról kisül, hogy csak talmi volt és hogy Julia ugyan lehetne Julia, ha nem lenne olyan rettenetes szája.

Ugyancsak egy másik igen csunya családi szokás, hogy egy a hölgyeken, mint a férfiakon minden ruhadarab együttvéve és külön-külön szűk és kicsi szokott lenni. A családi alapon élő emberek rendszeresen igen takarékosak. Nem is annyira meggyőződésből és a világra való tekintetből, mint egymás iránti res-

pektusból. Így ha százszor is átalakították már, de azért öngyász, elkezdve bakfiskorától, egészen menyasszony koráig azokat a jó régi otthoni ruhákat, amelyek miatt még nem kellett a férj urak hangos vagy csendes szemrehányásait állandóan hallgatni, mind megőrzi és egy pár életével és divatszámával megkésve, (mert a legujabb divatlapok, istenem, olyan rettenetesen drágák!) átalakítja egy nagyon szerény, becsületes házivarroő segítségével, aki lehetőleg csak koszt ellenében napfelkeléstől naplementéig a nyári hónapokban és télen éjjelnappal egyfolytában „gázolja divatosra” öngyász, ruháit. Ami pedig a férfiakat illeti, ezeknek mint hatgyermekes családapáknak is még mindig a régi, keménygallérokat kell hordaniuk a leghevesebb kánikulában is, valahogyan rágombozva a sok mosás által borzasztóan összemertnyakú, még legénykori fehéringre. Hogy milyen szenvedéseket kell kiállania egy ilyen jó családból való férjnek egy nyár derekán, amikor ismerőseket látogat meg az uri család, tehát valóságos fekete ünnepi dresszben kell megjelenni, nehogy a hiányos, nem „uri” felöltözöttség miatt „kibeszéljék” az aszsonyot, azt csak az tudja elképzelni, aki a spanyol inkvizíció spanyolgalléiról olvasott.

Tudvalevő, hogy bizonyos családokban valóságos családi majomszeretlet dúl. Ennek eredményeképpen a családtagok, főleg a szülők a gyermekeiket és a gyermekeket a hozzánk forduló hölgyeket ellátjuk. Minden, amit tesznek, az a legzseniálisabb és minden, amit viselnek, az a legszebb és ők maguk természetesen a leggyönyörűbb emberek a világon Ádám és Éva óta. Az ilyen családtagokból nem csak, hogy legzsenibb egyének fejlődnek ki, hanem csupa olyan lények, akik semminemű kritikát nem bírnak elviselni az életben. Így megtörténik velem, hogy éppen azok a nők tartják magukat rendszeresen a legszebb hölgyeknek, akikkel a legmostohábban bánt el a természet és ezzel úgy vannak, mint a vakssággal született ember, aki sohasem fogja megtudni, hogy ő vak. Az ilyen nőkkel van a legtöbb dolgom és ezeket kezelni a legnehézebb feladat. Ha valami kellemetlen kritikát hallanak valami tapintatlan fráter részéről, akkor nem a jó Isten, hanem én vagyok az oka mindennemű szépséghibájuknak és persze, hogy ott-hagyják a kezelésemet. Ezekből lesz később azon szerencsétlen nők típusa, akik minden héten új szerekkel és új kozmetikusokkal kísérleteznek és ahelelyet, hogy belenyugodnának abba, hogy saját egyéniségük szerint ápolják őket, állandóan kimondott és kikiabált primadonna-típusokhoz akarnak hasonlítani és ha a végén valaki egészen őszintén a szemükbe mondja, hogy Nagysád, ön úgy hasonlít Greta Garbóhoz, mintha az ő jólsikerült karrikatúrája volna, ak-

kor képesek még öngyilkosok is Jenni. Az ilyen nők vesztét a családi majomszeretlet okozza.

Igen csunya családiasság az is, minden más család emberfiában egy elcsonyabb emberállat fiát látni, szagolni és analizálni. Aki erről nem tud leszokni, az legyen előre elkészülve, hogy az ő részére sem a házasság, sem a barátság, sem a társadalmi érintkezések mezején nem fog hűség, boldogság avagy elismerés, megbecsülés teremni. Az ilyen fajta nőnek ki az örökké magányom, boldogtalan, különködő, az élet útjait a saját, legtöbbször nagyon konok és buta fejük szerint járó embertípusok. A férfiak még elbírják valahogyan ezt a magányosságot, de a hölgyek, ha mégannyi kutyát, macskát és madarat, papagályt és más gyűjtenek is maguk köré, sohasem fogják mindezzel egy szerető férfi közelségét pótolni, akinek a származása nem volt elég megfelelő nekik. Eb-

Kozmetikai szerkesztői üzenetek

Nagyon régi előfizetőm. Mi így, a távolból nem tudjuk megállapítani, hogy barátinője helyesen jár-e el az archőre megfiatalításánál. Ahogyan ön leírja, nagyon erőszakos hámlasztási eljárást követ, amely egyáltalában nem új és olyan esetekben, amikor nemcsak a fejbőrön, hanem már a teint-en is mutatkoznak az erős elzsírosodás jelei, mi is szívesen alkalmazzuk. De igen óvatosan kell alkalmazni és bizony, csak igen ritka esetekben hozza meg hosszabb időre a kellő sikert.

Gyulafelhővári menyecske. A deformált és lefogyó mellet helyreigazítására vagy a kalíplasztika, vagy a plasztikus sebészet áll rendelkezésünkre. Elkeseredésre semmi oka sincs, mert mindakét eljárással a legjobb eredményeket lehet elérni.

Csiki barna. Már levélben is megírtuk, hogy a viszerek képződésének az oka nem a normális vérműködésben rejlik főképpen és pedig közvetlen előidézője a havi megtisztulási folyamat nem egészen rendes lefolyása. Itt ezt a kérdést nyilvánosan nem nagyon taglalhatjuk, de ha orvoshoz fordulunk, az majd egészen részletesen felvilágosítja. Nagy általánossággal csak annyit, hogy mindaddig, amíg ez a havi megtisztulás lefolyása nem normális, mindennemű lokális kezelés alig vezetethet a kívánt eredményre. Ne hagyja tehát magát elbolondítani mekek a szülőket állandóan agyondicsécskkel. Az ön korában egyébként a haj korántsem olyan tragikus, ahogyan elképzeleli. Itt a helyszűke miatt fővább nem foglalkozhatunk a dologgal amúgy sem, magánlevelet küldünk a megadott címre.

Bukarest. Levelét még egy ideig tanul-

Belül
mint
kívül

Ö

bajos, elragadó teremtes, — vigyáz a táplálkozására — frissen, jól néz ki. Duzadó egészség!

Természetesen jól tudja, hogy ezt a belső és külső egészséget meg kell szerelni és főként meg kell tartani — és éppen ezért meg is tesz mindent egészsége ápolása érdekében: Belül ép oly tiszta, mint kívül!

Tavasszal és ősszel rendszeresen Helmitolt szed, hogy a hólyag és vese vezetőket alaposan kitisztítsa! Így biztos abban, hogy a veséket — amelyek naponta 500 liter vért kell át-dolgozzanak és megtisztítsanak — alaposan fertőtleníttette. Ép oly tisztának érzi magát belül, mint kívül!

ből a forrásból származik a csufondáros-ság is. A mások állandó lekicsinylése.

Mindezen igen csunya tulajdonságokból és szokásokból csakis a könyörtelen kritikának a meghallgatása és az ebből következő megállapításoknak a követése tud gyógyítani. Eleinte ez bizony szintén elviselhetetlen esztétikai harakiri, de aki egyszer tul van rajta és nem ment bicskával neki az alapjában véve nagyon is jóakaró kritikusnak, rövidesen érezni és látni fogja, mit jelent az, ha valaki tul tudja magát tenni a családiasságon.

AUTÓ ÉS MOTOR

A gyermekcipőtől a „felnőtlenségig“

A jármű története

Hosszu idő telt el, amíg a lassan haladó gyalogjáró elérkezett a négyszáz kilométeres sebességgel száguldó gépkocsig. A gyaloghintó, bivaly és ökrösszekek után a lovaskocsi ideje következett. A római birodalom vezetői felismerték a jó és gyors közlekedés fontosságát és a hatalmas birodalmat keresztül-kasul szelték a kitiű országot. Amíg Keleten a gyaloghintó és a japán riskák, addig Európában a lövontatta kocsi lett az általános közlekedési eszköz. Az ismert világrészeket kocsiközlekedésre alkalmas utak hálózta be, ahol a trojkától a fedeles kocsiig a legkülönbözőbb válfaja az uti alkalmatosságoknak volt található. A lovaskocsi luxusát a franciák kezdték meg, majd az angolok és fényűzésük tetőpontját XIV. és XVI. Lajos francia királyok alatt érték el. A könnyű városi kocsiktól a kényelmes utazó batárokon, a gyors lovaktól vont posta- és futarkocsiig számos válfaját találjuk az ezen korból fennmaradt régi emlékeknek. A közbeiktatott postaállomásokon váltott lovakkal, éjjel-nappal folytatott kényelmetlen utazásokon egy nap alatt kétszáz-kétszázötven kilométert is befutottak ezek a lovaskocsik.

Az ember nyughatatlan szelleme nem elégedett meg azonban a lassú és kényelmetlen utazási móddal, a fantasztikusabb elgondolások, tervek, kísérletezések láttak napvilágot. A kézzel és lábbal hajtott kocsik elgondolásától, az emberi erővel hajtott szárnyas gép a legkülönbözőbb válfaja az utazási eszközöknek izgatta a fantáziákat. A komoly megvalósulás stádiumába azonban mindaddig egyik sem jutott, míg a gőzgép, majd egy századdal később a gázmotorokat fel nem találták.

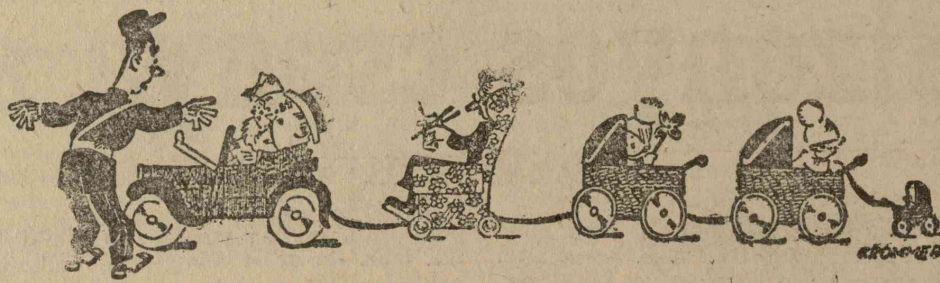
Amidőn a térdnadrágok, csattos cipők, parókák, copfok és tubák voltak divatban, egy napon megjelent Páris girbe-görbe utcáin egy szörnyűszülött, amely a mai gépkocsi első őse volt. Mostani szemünk is feltűnő kinézésű jármű, majd embermagasságú kerekeivel, hatalmas gerendákból összetákoltt alvázával rugózás nélkül haladt az utcákon a kísérő tömeg gunyolódásának közepette. 1770 tavaszát irták, amikor ez a gőzüzemű, Cugnots tüztiszt által szerkesztett szörnyeteg első útját tette. A háromkerekes alkotmány előtt volt elhelyezve a kazán, mely azonban negyedóránként kialudt és a jármű vezetője kénytelen volt újból alatta tüzet szítani és megvárni, amíg a továbbhaladáshoz megfelelő gőz áll rendelkezésére. Az első magától mozgó gépjármű 4 kilométertől többet óránként haladni nem tudott és hamarosan be is fejeződött diadalmas pályafutása, amidőn egy alkalommal vezetője a nehezen kormányozható gépjármű felett uralmát elvesztve, egy háznak rohant, ahol a ház és Cugnots találmánya egyaránt darabokra zúzódt. A francia tüztiszt szerencsésen megmentette az életét, azonban több járművel nem foglalkozott. Ettől az időtől kezdve egymásután indultak meg a kísérletek gépjármű szerkesztésére. 1785-ben Oliver Ewans, az amerikai Philadelphiában, majd két évre rá az angol vasgárij mérnök, Murdoc építte meg gőzkocsiját. Murdoc eleinte kísérleteit kis modelleken végezte és mikor az egyik jólsikerült modelljét az országra vitte, egy szembejövő lelkész a magától mozgó valamit meglátva, egy fa mögé bujt. „Itt az ördög! Itt az ördög!“ — felkiáltással fogadta a modern technika korai hírnökét. A felízgatott lakosság Murdoc találmányát megsemmisíté és a feltaláló is, kísérletei tárgyának hátrahagyásával tud csak menekülni a biztos halálból. A próbálgatások azonban tovább folytatók és hiába a fuvarozók és lötenyésztők ellenséges hangulata, a gépjárművek egyre fejlődnek és úgy utazási, mint katonai szolgálatban fontos szerepet nyertek. A gőzkazánok használata folytán ezek a járművek azonban nehézkes, lassú közlekedési eszközök maradtak, csak mikor a nyersolajat és petroleumot feltárták, majd az Ottó által feltalált négyütemű benzínmotor tették lehetővé azt a fejlődési folyamatot, melynek folytán eljutottunk a mai, már kis

hengerűrtartalmu gépkocsiknál is százszázhusz és nagy versenygépeknek háromszáz kilométert felülhaladó gyorsasághoz. Siegfried Markus, Daimler Gottlieb, Maybach benzínmotorai egyre tökéletesednek és Franciaországban, a tizenkilencedik század végén a De Dion-gyár elsőnek kezdte a benzinüzemű személyautóautóknak a nagyközönség részére való gyártását. Az autómobil tökéletesedésével átalakul a világ képe és nincs oly elhagyott földrész, amelyet ne szelne át keresztül autótutak, ahol mincsenek garázsok, javítóműhelyek és benzinkutak, ahol nem találunk meg a

gépjárművek legkülönbözőbb fajtáit és mindenütt, ahol termelő munka folyik, ahol az idő tényleg pénzt jelent, ahol a dolgozó emberektől nagy teljesítményeket várnak, ott nem nélkülözhető a mai kor olcsó és gyors közlekedési eszköze, a motorkerékpár és az autómobil.

A gépjárművek fejlődése és elterjedése, közel 50 millió számuk ellenére sem érte el a csúcspontot és az autómobilizációs folyamat, amely a huszadik század legjellemzőbb tevékenysége, nem fog befejeződni mindaddig, amíg minden felnőtt embernek, szerte a nagy világban, legalább egy gépjárműve nem lesz.

Ha a kisautó tulajdonosának nagy családja van...

Benzin — tengervízből

Rouen, augusztus 25.

A napokban a francia hadügyminisztérium és léghajózási minisztérium szakértő bizottsága, több külföldi hatalom katonai attaséja és az állami technikai hivatalok nagyszámu szakértője érkezett Rouenba, hogy felülvizsgálja Albert Saheur mechanikus találmányát, akinek állítólag a tenger vízből valamilyen eljárással sikerült a benzínhez hasonló üzemanyagot előállítania.

A feltaláló szerint az új anyag előállítási költsége literenként csak 3 cent. A

gyártás titkának kiszolgáltatásáért Saheur nem éppen szerény összeget kér és pedig

nem kevesebbet, mint 2 milliárd frankot.

A szakértők által most végzendő vizsgálatok fogják megmutatni, hogy tényleg olyan új üzemanyagról van-e szó, amely az egész világ üzemanyaggal való ellátása terén forradalmat jelent vagy pedig ravaszon megrendezett csalás-e az egész.

Légiháború Páris felett

Páris, augusztus 25.

Augusztus 28 és 31-ike között tartják meg Páris felett az első nagyszabású légi hadgyakorlatot, melynek során a passzív védelmet is mozgósítják.

A manőverben mindkét részből a képzelt ellenség és a védelem részéről több mint száz repülőgép vesz részt.

A gyakorlatokat két részre osztották. A 28 és 29-iki gyakorlatok tisztára technikai jelleggel bírnak, míg az augusztus 30-iki és 31-iki manőver taktikai célokat fog követni.

AUTÓBALESETEK EGYHETI STATISZTIKÁJA ANGOLORSZÁGBAN

A Matin az angol állami statisztikai hivatal kimutatásait közli, mely szerint Angolországban a legutóbbi héten autóbalesetek következtében 160 ember vesztette életét és 5600 megsebesült. Csekélység. . .

GUY MOLL

a francia autósport büszkesége az olaszországi Acerbo versenyek során 270 kilométeres tempóban egy hid karfájának rohant gépjárművel és — szörnyethalt. A fiatal versenyző az idei montecarlo-i nagydíj nyertese, mindössze 23 éves volt.

EGY ÚJ PIAC NYILIK
MEG TERMÉKEINEK

Vegyen részt a

Kisenevi (Chişinău) kereskedelmi és ipari kiállításon
(MINTAVÁSAR)

szeptember 14 től — október 14-ig

Felvilágosítással szolgál:

CANERA DE COMERT ŞI INDUSTRIE, CHIŞINĂU.

50% KEDVEZMÉNY

a CFR., SMR. és NFR. vonalain

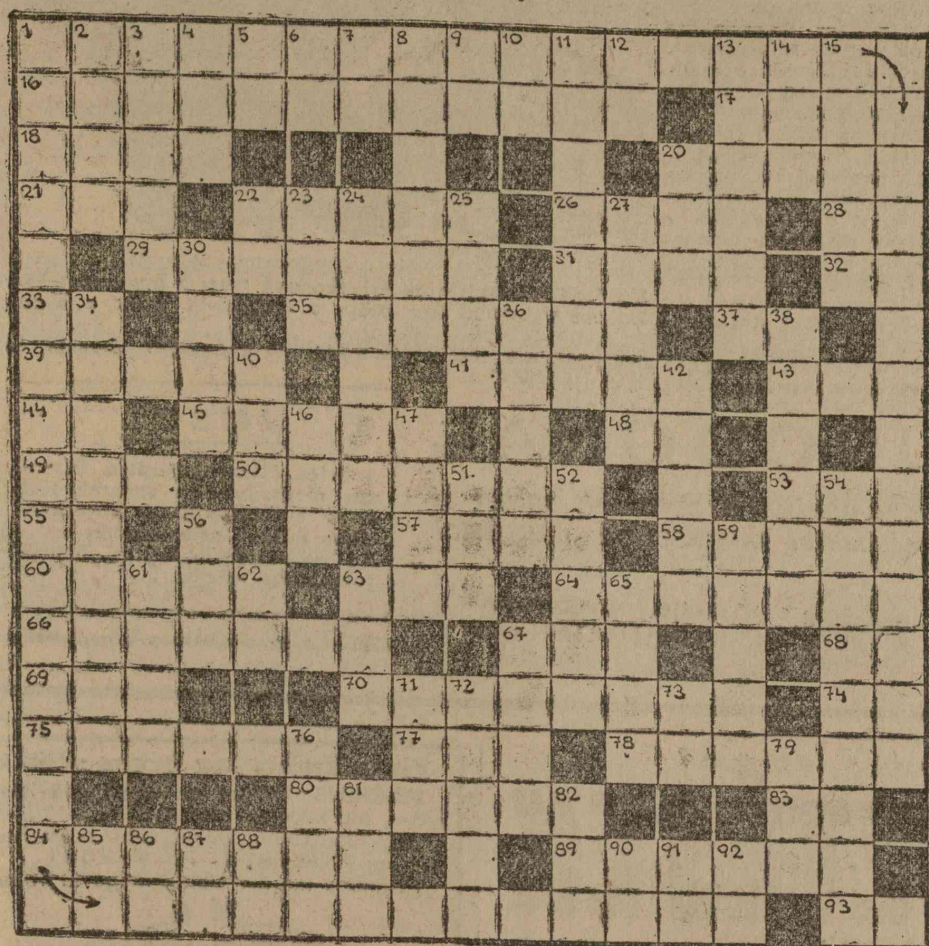
SZELLEMI TORNA

E heti számunktól kezdődőleg a gond-
dal kiválogatott széleskörű tudással és
hozzaértéssel elkészített keresztrejtvé-
nyeinken kívül minden héten képrejtvé-

nyeket is közlünk.

Reméljük, hogy lelkes megfejtőink
örömmel veszik rovataunknak ezt a kiszé-
lesítést.

Keresztrejtvény Európa

Vízszintes: 1. A római birodalom szün-
telen ostromlása, majd a Nyugatrómai
birodalom megdöntése közben lezajló
történelmi folyamat, amely a magyarok
megjelenésével ért véget. 16. Európai
beltenger, híres fürdővel. 17. Az „örök
város”, mely több mint 2600 éve az eu-
rópai történelem egyik irányító helye. 18.
Magyar város. 20. Igerag. 21. Japán apró-
pénz. 22. Boráról híres portugál kikötő-
város. 26. Maros melletti város. 28. Főné-
vi igenévképző. 29. Angol dinasztia, mely
a Rózsaharcban teljesen kipusztult. 31.
Női név. 32. Multidő ragja. 33. Oslo köze-
pe. 35. Tartójuk van. 37. Becézett Tamás
mássalhangzó. 39. Liheg. 41. Lápvidék.
43. Nem ide. 44. Átvételben van. 45. Le-
vesz. 48. Európában legnagyobb a Lado-
ga. 49. A teljes abc egymás előtti betűi.
50. Földrengéstől gyakran sujtott olasz
város. 53. Az Aral-tóba ömlik. 55. Sor-
szám — idegen rövidítése. 57. Keresztül-
hajít. 58. Mesebeli macskakirály. 60. Bel-
ga város, híres dómmal és posztócsarnok-

kal. A világháború földig rombolta. 63.
A Volgába ömlik Nizsnij-Novgorodnál.
64. Barom. 66. Seria. 67. ...de Dome, au-
vergnei hegység (1465 m.) 68. Szakít más-
salhangzó. 69. Vissza: bibliai alak. 70.
Földrendező. 74. Bácsi — népiesen. 75.
Svájci kanton hasonló nevű fővárossal. 77.
Égtáj. 78. Ajánlott. 80. Királyi széken ül.
83. É napon. 84. A középkorban Európa
szellemi irányítói. 89. Európa legna-
gyobb városa. 93. A magassal jól lehet
keresni.

Függőleges: 1. Nagy Konstantin ren-
delkezése, mellyel az európai történel-
met új irányok felé terelte. 2. Vissza:
ugy van. 3. Oxigén. 4. Jogvita. 5. Vértá-
nu rövidítése. 6. Vissza: számáhang. 7.
Niton vegyjele. 8. Európában közülök
a Rajnáé és a Dunáé a leghíresebb. 9.
Fém. 10. Rigó mássalhangzó. 11. Nem
tart lépést. 12. Tömeg. 13. Elsöpör. 14.
Holt — németül. 15. Kötőszó. 20. Hajó-
far. 22. Etlén per. 23. Nyolcas sorozat.
24. Nagy történelmi multu görög sziget,

melyet a johanniták Szolimán szultánnal
szemben 1522-ben hősiességgel védelmeztek
Philippe de Villiers de l'Isle — Adam
nagyemester alatt. 25. Háromatomos oxigén.
27. Sirásra indít. 30. Tojásadalak. 34.
Lancasteri város, az angol ipari és
kereskedelmi élet egyik főhelye. 36.
Vissza: mozgás. 38. Apró európai állam,
melyet játékbárlangja tart fenn. 40. Víz-
sza: méz — latinul. 42. Eledel. 46. Indu-
latszó. 47. Lisztartó. 51. Ugy — latinul.
52. A homoiusion tanának felállítója, ki-
nek eretneksége történelmi jelentőségű-
vé vált. 54. Az Alpok legmagasabb orma
(4810 m.), melyet sokan Európa legmag-
sabb csúcsának tartanak, míg azok, akik
a Kaukázust Európához veszik, az El-
bruszt mondják annak (5642 m.) 56. Tej-
termék. 59. Repülőgép — franciául
(par. . .). 61. Női név. 62. Szemlélő más-
salhangzó. 65. Nem itt. 65. Hüllő. 67. Ki-
váló velencei utazó, aki Európába először
hozta el a távol Ázsia ismeretét (1254—
1323). 71. Közteher. 72. Olasz kikötővá-
ros, Columbus szülőhelye. 75. Magatok.
76. Híres athéni csarnok, honnan nagy
bölcseleti irány indult ki. 79. Szeretek —
latinul (fon.) 81. R. K. M. 82. Azonos be-
tűk. 85. Francia névelő. 86. A teljes abc
első betűi. 87. = 33. vízsz. 98. Jóízésben
van. 90. Boák része. 91. Nis mássalhang-
zó. 92. Itt — németül.

Megfejtésül beküldendő: vízszintes 1.,
50., 84. és függőleges 1., 34., 54.

A B. L. 1934. augusztus 12-én megjelent szá-
mában közölt keresztrejtvény megfejtése a
következő:

Vízszintes sorok: 1. Musszorgszkij. 17. Balas-
sa Bálint. 26. Pneumatikusak. 61. Órangyalok.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájda-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban,
mely két kapszulát (ostyában) tar-
talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-
ható gyógyszerárakban és drogé-
riákban.

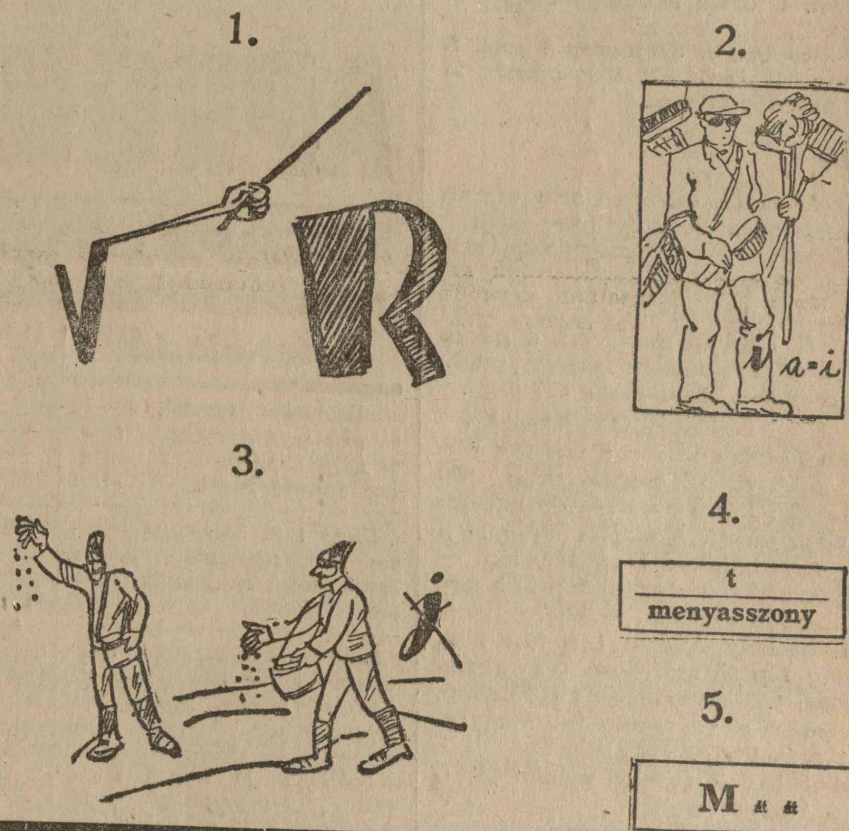
Függőleges sorok: 4. Savonarola Jeromos.
21. Alapítólevél. 55. Áradozó.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piros-
ka, Fekete Gyurka, Neumann Miklós, Kiss
József, Makkai Kálmán, ifj. Göllner Béláné,
Berkovics Mór, Pálmái Béla, Benedek Judith,
Tarsay Ernő, Fehér László, Tóth Lajos, Szabó
László, Szigethy Béla, Schmidt Pirooska, Imecs
Istvánné, Varga Lászlóné, Benedek Dezső,
Téxe Imre, Máthé Lajos, Köhne Imre, Rajti
Leontina, Handlery Kornélia, Nagy Elek, Kál-
lay Lajos, Szentgyörgyi Béla, Ajtay Árpád,
Varga Endre, Derzsi Ferenc, Zsigmond Ferenc,
Halmay Etelka, Angerer Margit, Bene József,
Fürstner Rezső, Glück Jenő, Mátyás Mária,
Hadnagy Jolán, Gulyás László.

E heti nyereménykönyveinket a következők
nyerték:

1. Fekete Gyurka.
2. Rajti Leontina.
3. Bene József.

Képrejtvények

Rádió-műsor

Vasárnap, augusztus 26

BUKAREST. 18. Előadás. 18.15: Ro-
mán zene. 18.30: Heti szemle. 18.45: Me-
zőgazdák. 19. Hírek. 19.05: Népies
zene. 19.45: Román zene. 20.30: Előadás
20.45: Hglen. 21. Előadás. 21.15: Köny-
nyű zene. 22. Sport. 22.10: Balettzene.
Részletek Massenet, Smetana dalművek-
ből. 23. Hírek. 23.30: Kávéházi zene.
BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11.10: Isten-
tiszteltet. 13.20: Hírek. 13.30: Az Operaház
zenekarának hg. 14.45: Magyar dalok és
cigányzene. 15. Könyű zene. 16. Mező-
gazdák. 16.45: Zongorahgv. 17.30: Cse-
vegés. 18: Szallonzene. 19.30: Felolvasás.
20: Kamarazene és dalok. Tedeschi, Bach
Schubert művek. 21: Hangjáték. 22.55:
Hírek. 23.25: Tánczene. 0.15: Magyar
hg. a Zöldfa kávéházból
BÉCS. 11: Reggeli hg. Strausz, Kálmán
Imre stb. zeneműveiből. 12.20: Szimfóni-
kus hg. Wagner, Mozart. 13.30: Szórá-
koztató hg. 16.35: Beethoven: Vonós-
négyes C-Dur op. 59. 20.25: Zeneművé-
szeti visszatekintés Bach, Mozart, Schu-
mann, Chopin, Liszt, Brahms, Debussy,
Bartók-művek. 21: Ludwig Gruber hg.
22: A Szent István nap Budapesten, közv.
Budapestről. 23.45: Orgonahgv. 0.30.2: Éj-
szakai hg.

Hétfő, augusztus 27

BUKAREST. 19.05: Könyű zene. 20:
Előadás. 20.15: Könyű zene. 21: Elő-
adás. 21.15: Oboa, brácsa, hegedű és
gordonkakvartett. 21.45: Felolvasás. 22:
Órosz dalok és áriák. 22.30: Gordonka-

hg. 23: Hírek. 23.30: Vendéglői zene. —
BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Csevegés. 13: Déli harangzó. 13.05:
Hg. 13.30: Hírek. 14.30: A rendőrök ze-
nekarának hg. 15.40: Hírek. 17: A rá-
dió órája. 17.45: Hírek. 18: Kávéházi ze-
ne. 18.50: Csevegés. 19.25: Dalhg. 20:
Felolvasás. 20.30: Orvosi előadás. 20.45:
Cigányzene. 21.50: Hírek. 22.10: Verdi
hg. Részletek a Traviata, Don Carlos,
Nabukodnozár, Aida, Othello, Alarcosbál-
operákból. 23.30: Dzszez. 24: Szallonzene.
BÉCS. 13: Szórákoztató hg. Mascagni,
Haydn, Beethoven, Strauss művekből.
17.40: Kis rádió színpad. 18.40: Délutáni
hg. Részletek Strauss: Denevér-operá-
jából. 20.25: A hg. folyt. 22.10: Zenekari
hg. 23.50—2: Éjszakai hg. közismert
művekből.

Kedd, augusztus 28

BUKAREST. 19.05: Könyűzene. 20.30: Elő-
adás. 20.45: Hglen. 21: Előadás. 21.15: Brahms
hg. 22: Felolvasás. 22.15: Brahms IV-ik E-
dur szimfóniája. 23: Hírek. 23.30: Hglen.
BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Cse-
vegés. 13: Déli harangzó. 13.05: Szórákoztató
hg. 14.30: Kádal. 15.40: A háziasszonyok
órája. 17: Asszonyok órája. 18: Csevegés.
18.30: Hegedűhg. 19: Csevegés. 19.10: Fel-
olvasás. 19.40: Kávéházi zene. 20.30: Csevegés.
21: Trombitahgv. 21.50: Hírek. 22.16: Cigány-
zene. 23.20: Könyűzene. 0.30: Tánczene.
BÉCS. 13: Déli hg. 14.10—15: A hg. folyt.
17.10: Délutáni hg. 18.45: Hgv-óra. Részletek
Wagner: „A repülő hollandi” című operája-
ból és más ismert művek. 20.35: Bécsi dalok.
21.10: Mozart C-moll miséje. 23.10: Szóráko-

ztatóhg. Lehár, Straus. 0.45—2: Éjszakai hg-
lemez.

Szerda, augusztus 29

BUKAREST. 19.05: Valceróra, Strus-valce-
rek. 20: Előadás. 20.15: Román zene. 21: Elő-
adás. 21.15: Dzszez-zene. 21.45: Felolvasás. 22:
Dalok és áriák. 22.30: Hegedűhg. 23: Hírek.
24: Kávéházi zene. **BUDAPEST.** 7.45: Torna.
10.45: Hírek. 11: Csevegés. 13.05: Hgv. 14.30:
Cigányzene. 15.40: A házasszonyok órája. 18:
Csevegés. 18.40: Zongorahgv. 19.15: Szavaltat.
19.55: Zenekari hg. Rossini, Lehár, Elasu-
now, Borodin, Gounod, Leoncavallo, Tschaj-
kovszki-művek. 21: Hangjáték. 21.50: Dzszez-
és dalhg. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.45:
Az Opera zenekarának hg. **BÉCS.** Déli hg.
Bizet, Liszt, Wagner-művek. 14.10: A déli hg.
folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek: Leonca-
vallo, Romy, Korssakow-műveiből. Részletek
Puccini: „A bohémek”, Massenet: „Manon” ci-
mű operáiból. Schallapin, Schmidt-hglen.
17.40: Hgv-óra. 20.15: Hoffmannstahl: „Rózsa-
lovag” című komédiája. 0.20—2: Éjszakai hg.

Csütörtök, augusztus 30

BUKAREST. 19.05: Dzszez. 20.30: Előadás.
21: Bizet: „Carmen” című operája, hglenmez.
BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Cse-
vegés. 13: Déli harangzó. 13.05: Balalajka-
zene. 14.30: Zenekari hg. 15.40: A háziasszo-
nyok órája. 17: Gyermekek órája. 18: A nők
sportjáról. 18.30: Dzszez- és dalhg. 19.30: Cse-
vegés. 19.45: Cigányzene. 20.50: Külpolitikai
szemle. 21.15: A bécsi filharmonikusok salz-
burgi hg-ének közv. 23.10: Hírek. 23.30: Ci-
gányzene. 0.10: Dzszez. **BÉCS.** 13: Reggeli hg.
14.10: A hg. folyt. Beethoven: Leonoren-
Ouvertür Nr. 3. 15.10—15.30: Ismert művészek

hglen. 17.40: A rádió kisszínű. 19.05: Dé-
lutáni hg-hglen. 21.15: A bécsi filharmoniku-
sok hg. 23.05: Esti hg. 0.45: Éjszakai hg.

Péntek, augusztus 31

Bukarest. 19.05: Szórákoztató hg. Men-
delsohn, Schubert-művek. 20. Előadás.
20.15: Könyű zene. 21.15: Zongora hg.
21.45: Előadás. 22: Dalhg. 22.30: Mando-
lin-kettes. 23: Hírek. 23.30: Hgv. — Bu-
dapest. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Cse-
vegés. 13: Déli harangzó. 13.05: Cigány-
zene. 14.30: Szallonzene. 15.40: Háziasszo-
nyok órája. 17: Diákok órája. 18: Az
asszony a történelemben. 18.30: Dalhg.
19.10: Csevegés. 19.45: A rádió a rádióról.
21. Az Opera zenekarának hg. 22.15:
Hírek. 22.55: Cigányzene. 23.20: Kamara-
zene Brahms, Schubert. 0.30: Tánczene. —
Bécs: 13: Déli hg. Borodin, Liszt művek.
14.10: A hg. folytatása, Mendelsohn, Me-
yerbeer. 17.55: Délutáni hg. Mussorgsky,
Verdi, Wagner, Mascagni, Puccini. Gou-
nod világhírű művei. 19.10: Dalok és ári-
ák. 21: Fodor László „A templom egere”
című vígjátéka németül. 22.45: Esti hg.
0.45—2: Éjszakai hg.

Követellen kimondottan
eredeti

„OLLA”
GUM..?

OLLA-t,
mely évtize-
dek óta elis-
mert és vezető
minőség!

SPORT

A rossz válogatás elkerülhetetlen következménye: Jugoszlávia — Románia katonai válogatott 4:3 (2:3)

Bukarest, augusztus 25
Ami előrelátható volt, bekövetkezett. A rosszul válogatott román katonai csapat megérdemelt vereséget szenvedett a kisantantorna leggyengébb tagjának tartott jugoszlávoktól. Feltűnő volt a román csapat rossz kondíciója. A gólsorrend: 2. perc Kovács 0:1 — 15. Bodola 0:2 — 16. perc Horvát 1:2 — 25. Horvát 2:2 — 29. Bodola — második félidő 5. perc Hrubetz 3:3 — 24. Hrubetz 4:3. A román csapat játékosai katonai büntetéseket kaptak játékokért.

A magyar Orbán negyedik lett a stockholmi modern pentatlon-versenyen

Stockholm, augusztus 25
A stockholmi nemzetközi modern pentatlon-versenyeken több nemzet legjobb tiszti versenyzői vettek részt. A magyar Orbán főhadnagy a 300 méteres uszást megnyerte, de a négyezerméteres futásban kiadva minden erejét, hetedik lett és így végeredményben a negyedik helyen végzett. Ha nyolc másodperccel jobb időt fut, megnyeri az összesített versenyt is.

A 4000 méteres versenyben: 1. Boisman svéd 14 p. 23.7 mp. Hetedik Orbán 15 p. 27.5 mp. Végeredményben: 1. Thofelt svéd 26 pont. 2. Oxenstierna svéd 26 és fél pont. 3. Birk német 27 pont. 4. Orbán főhadnagy magyar 27 és fél pont.

Csapatversenyben: 1. Svédország 8 pont. 2. Németország 17 pont. 3. Magyarország 24 pont. 4. Finnország 44 pont.

Uzás

A magyar uszók egyrésze nem utazott haza, hanem angol és cseh turára ment.

ANGLIABAN

Clacton-on-Sea-ban versenyeztek és minden számban, ahol elindultak, győzelmet arattak. A vízpoló mérkőzést a pártos angol bírő vezetése mellett is megnyerték: Magyar csapat — Polant Essex 6:3 (3:2).

CSEHSZLOVÁKIABAN

Aussigban álltak starthoz a magyar versenyzők a következő eredménnyel: 800 m gyorsulás: Pataky egy 4x200 méteres staféta ellen uszott. A staféta ideje 10 p 57.5 mp volt. Patakyé 11 p 18.9 mp. — 400 m gyorsulás: 1. Angyal 5 p 22.6 mp. 2. Szabados 5 p 23.8 mp. — 100 m gyorsulás: 1. Székely András 1 p 01.6 mp. 2. Maróthy 1 p 03 mp. — 4x50 m gyorsusztaféta: 1. Magyarország 1 p 53.9 mp. — 3x50 méteres vegyesstaféta: Magyarország 1 p 36.1 mp.

Bodenbachban is minden számot „letartottak” a magyar uszók.

Vascsóudvar

a legolcsóbb bevásárlási forrás az összes vízvezeték és egészségügyi berendezési tárgyakban.

Kertész Henrik, Brassó, Szent István-u. 23
Telefon 5-52.

Képviselő

kerestetnek

Dieselmotorok

eladásához.

Ajánlatokat „T. 171” alatt továbbit Rudolf Mosse S. A. București I, Bulevardul I. C. Brătianu 22.

Elsőrendű férfi és női szabómunkásokat, francia munkára, valamint tanuló lányokat keres

M. Neumann
Brassó.

Rheumában szenvedők! Kezeljétek magatokat!

A rheuma számos formájával, a szervezetünkben felhalmozódott húgysav következménye.

A rheumat heveny csont- és ízületi fájdalmak, a beteg részek duzzanatja, a járás és a mozgás megnehezítése jellemzők.

A rheuma megtámadta izmok nagyfajdalmasak. A derékfájdalmak, a mell-fájdalmak és a nyakmerevédek az izomrheuma leggyakrabban fellépő formái.

Kiváló francia és külföldi orvosok számos munkájukban bebizonyították, hogy az Urodonál a húgysav martirjai részére az egészség kulcsát jelenti, mivel alkatrészei a legjobban oldják a húgysavat. Az Urodonál átalakítja és folyékonnyá teszi a húgysavat és a szervezetünkben eltávolítja azt. Az Urodonál úgy oldja a húgysavat, mint a meleg víz a cukrot.

Az Urodonál valószínűleg megtisztítja a veséket és a legjobb gyógyszer rheuma és az egyéb arthritikus betegségek leküzdésére. Az

URODONAL

meggyógyítja a rheumat, mivel a szervezetet megtisztítja mérgeitől.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY
MEGBIZHATÓ ÁRU

JUBOL

A belek éjszakai barátja. Biztosan megszünteti a székrekedést és az autointoxikáció következtében fellépő bélzavarokat. Ne használjon hashajtót, hanem Jubolizálja magát.

Kapható gyógyszerboltokban és drogeriákban

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Tartályokat veszünk 30—70 hektoliter nagyságban, használt, jó állapotban, falvastagság megjelölésével. 14141

Eladó 1 és fél tonnás International teherautó, esetleg egyes részei is. Kuttlik Jusztina, Făgăraș. 14138

Malomgépeket keresünk megvételre, teljes leírást kérünk. Pünkösdi malom, Dârste, jud. Brașov. 14145

Reáljogu, jó helyen fekvő városi gyógyszerár eladó. Ajánlatok a kiadókba kéretnek „Gyógyszertár 13” jelígre.

Jókarban levő dupla billiárdasztal felszereléssel olcsón eladó. Schoppel, Sercaia, Făgăraș.

Megvételre keresünk jó márkájú, prima, abszolút ízemképes állapotban levő 150—150 H. P. földgáz vagy szivógáz-motort, generátor nélkül. Ajánlatok „Hedvig” malom, Târgu-Mureș címre küldendők. 14082

Szeszgyár részére alkalmas, ízemképes gőzkazán, egyszerű négyzetméter fűtőfelülettel nagyobb, megvételre kerestetik, Weiss Bernát, Alba-Julia.

Karl Fröhlich

és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30.
Telefon 221.

Állandóan dúsan felszerelt raktár minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi árakon.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Városi gyógyszerárát keresek megvételre. Komoly ajánlatokat kérek a kiadóhivatalba, „Városi” jelígre. 14176

Exender-prést keresek, közepes nagyságú. Klement, Brașov, Str. Mărășeniilor 21.

Állást nyer

Erdei közöskönyvhöz (keresztviselőhöz) kerestetik perfect főzőnő, aki egyéb munkát is végez. Ajánlatokat „Szeptember 15.” jelígre a kiadóhivatal továbbít. 14159

Kereskedőseged, katonamentes, ki mind a három nyelvet tökéletesen bírja és a kirakattervezésben járatos, szeptember 1-ére felvétetik. „Linoleum”, Adolf Steekl cégnél, Brașov, Strada Regele Carol 34. 14139

Tanulókat

mérsékelt díjazás mellett felvesz a Diakonisszák Brassó, Malom-utca 27 sz. alatti gyermeknevelő intézete. Jelentkezések legkésőbb szeptember elejéig Fünzer Gizella nővérnél Értekezés akármikor

Diplomás francia tanárnőt keresnek vidékre, részben magyarországi gimnázium magánvizsgájára előkészíteni. Ajánlatok: Baumgartenné címre, Cluj, Piața Mihai Viteazul 3. 14193

Tamburirozó-munkást vagy munkásnőt felvesszünk. „Favorit”, Arad, Piața Avram Iancu 17. sz. 14205

Lakás

Két iskolásfiú vagy leány teljes ellátást kaphat Marosvásárhelyen. Cím a marosvásárhelyi fiókkiadóhivatalban.

Két iskolásleány, teljes ellátással felvétetik, felekezeti különbség nélkül. Brassó, Orășan-utca 29. 14169

Vegyes

Örökre adnám két éves egészséges szép kis lányomat. Sürgős választ „Uriasszony” jelígre a kiadókba kérek. 14142

Házasság

28 éves középtermetű, jó alakú, csinos arckifejezésű, művelt árvaléány, házasság céljából megismerkedne uriemberrel. Hozománya kettő milliónyolcszáz ezer lej készpénz, 2 kétemeletes, 3 egyemeletes és egy magánház. Bizony Ferenc 15 éve fennálló házasságközvetítő irodája, Timișoara, Bulevardul Berthelot 3

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ara színes borítóval 30 lej.

BJRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától. Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Leányomat, aki most külföldön zeneakadémiát végez, térjhezadnám olyan uriemberhez, aki átvénné gőzmaomom és birtokom vezetését. Leányom háziasan nevelt 25 éves keresztény, román, német, magyar, francia nyelvet beszélő s nemcsak apai szemmel nézve csinos, megismerésű, középtermetű hajadon. Jövedőbevitelére teljesen rábízom az egyedüli vezetését ennek a vagygonomnak és ezenkívül kétmillió lei készpénzhozományt adok. Férjül, pados, szorgalmas, munkaszerető uriembert keresek. Kimerítő szeméyleírással és teljes címmel ellátott levelet A munka nemesít” jelígre a kiadókba kérek

Fiatalember az orvos előtt:
PACIENS: Doktor ur, el vagyok keseredve, mit kezdjek most?
ORVOS: Előbb kellett volna reám hallgasson. PRIMEROS, PRIMEROS!
Primeros minden bajtól megóvja volna!

Brassó város piacterén, a Cenkegy alatt Str. Castelului (Vár-u.) 60 szám alatti

ház és telek

eladó. — Bővebbet Halmi József ingatlanügynöksége Arad, Str. Eminescu 9.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓI

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás
Dr. Bernátsky Jenőtől
250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv
ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában
Brassó, Kapu-utca 56—58 az udvarban

Régi rádióját

a csikágói Belmont-gyár 1934—1935. évi, tehát legújabb típusu supergépére igen előnyös feltételek mellett

becseréljük!

Külföldi összeköttetésekkel való megállapodás értelmében a cserékeció augusztus 1-től szeptember 15-ig tart. Bővebb felvilágosítást levélben is ad

„NOVY”-rádió

Brașov, Prundul Roselor (volt Rózsator) 19. Telefon 1-99.

PÖSTYÉN

A VILAG
RHEUMAFÜRDŐJE

A festői Vág-völgyben. A legalkalmasabb fürdőbe-
rendezésekkel, nagyszerű
thermalstrandfürdővel
Napfürdők, torna, tenisz,
golf, vadászat, halászat.
A legjobb társaság talál-
kozhelye. Felvilágosítások
(deviza megszerzése ügyében is): Mg. Ph. L. Singer, Timișoara Strada Saguna 8 szám alatti

A gyümölcs és zöldségtelék értékesítése, eltartása és konzerválása

Irta:
BUCHTA VIKTOR
— 74 ábrával, 264 oldal —
Ára 120 lej.

Sajt és vaj gyártás

Irta:
ÉLTETO JÓZSEF
30 ábrával, — Ára 120 lej.

Kaphatók a
Brassói Lapok Könyvostályában,
Brassó, Kapu-utca 56—58 az udvarban